

**JACK
DU BRUL**

**BLESKOVÉ
KAMENY**

Jack Du Brul

**BLESKOVÉ
KAMENY**

TALPRESS

Copyright © Jack Du Brul, 2015
Translation © 2017 by Petr Miklica

This translation published by arrangement with Doubleday,
an imprint of the Knopf Doubleday Group,
a division of Penguin Random House, LLC.

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není dovoleno použít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat a šířit bez souhlasu nakladatele.

ISBN 978-80-7197-660-8

*Věnováno Cathy a Jimu Saundersovým.
Lepší tchyni a tchána žádný manžel nemá.*

PROLOG

*Lae, Papua – Nová Guinea
1. července 1937*

Tady ji máme, leží si v polorozpadlém hotelu na okraji džungle v odlehlém koutě světa. Ozvalo se tiché až bázlivé zaťukání.

„Kdo je to?“ zavolala. Hlas měla ochraptělý spánkem, který si tak zoufale chtěla užít.

„Slečno Earhartová?“ ozval se váhavě jakýsi muž.

Po šesti letech manželství s vydavatelským magnátem Georgem Putnamem už se smířila se skutečností, že bude provždy známá jako Amelia Earhartová, létající miláček Ameriky.

„Ano?“ Mrzutý tón v jejím hlase se nedal přeslechnout.

„Bert Hoover vám poslal telegram a chtěl, abych za vámi zašel. Jsem Mike Dillman.“

Zabralo jí pár vteřin, než si dosadila jména. Po příletu do Austrálie obdržela desítky telegramů, většinou od George, ale i od jiných lidí, od fanoušků, kteří jí přáli štěstí. Zpráva, o níž hovořil ten cizí muž, ji však zaskočila.

„Vydržte chvílku,“ zabručela Amelia a vyklouzla z postele.

Popadla župan, tenký, průsvitný kus oděvu, který snad vážil jen pár desítek gramů a byl jedním z mála ženských vrtochů, které si při letu kolem světa dopřávala. Přehodila si ho přes ramena a zadívala se na svůj odraz v malém zrcadle. Ozařovalo jej stříbřité světlo měsíce procházející jediným oknem hotelového

pokoje. Neměla při tom pohledu pocit, že vypadá jako létající miláček Ameriky, ale nic moc s tím teď nemohla dělat.

Otevřela teakové dveře, které se dochovaly z jakéhosi starého parníku a v jejichž spodní části byla mřížka umožňující tropickému vzduchu cirkulovat pokojem.

Na chodbu dopadalo ze schodiště vedoucího do vstupní haly právě tolik světla, aby si Amelia všimla, že Mike Dillman vypadá, jako kdyby právě vylezl z hrobu. Vlasy měl zplihlé a přilepené k lebce s propadlými tvářemi. Oči byly zapadlé hluboko v temných, oteklých důlcích, a i když mu bylo zhruba něco přes padesát, kůže na něm visela, jako kdyby mu bylo dvakrát tolik. Nedokázala si představit situaci, v níž by se tenhle člověk a Bert Hoover pohybovali ve stejných kruzích, ale přesto se Bert za tohoto mrtvolně vypadajícího cizince zaručil a požádal ji, aby jim oběma prokázala službu. Kdyby požadavek vzešel od nějaké méně důležité osoby, odmítla by jej. A pořád to ještě může udělat, jak se tak dívá na Dillmana.

„Nemáme moc času, slečno Earhartová,“ vyhrkl Dillman a odkašlal si. Rachotivý zvuk vycházející z hrudníku se snažil potlačit tím, že si ústa zakryl rukávem otrhané košile. Jakmile dal ruku dolů, byla látka potřísněna krví a malou skvrnku měl i na rtech.

Okamžitě projevila starost. „Jste v pořádku?“

„Vlastně ani ne,“ odpověděla ta křehká skořápka s unaveným, rezignovaným úsměvem, „ale to nevadí. Mohla byste se prosím obléct a doprovodit mě k letadlu?“

Nejistá, trochu vystrašená, ale přesto zvědavá, přikývla. „Za chvíli jsem u vás.“

Opustila na chodbě stojícího Dillmana a hodila na sebe čisté jezdecké kalhoty. Pak si obula do poloviny lýtek vysoké letecké boty. Byly ušité na zakázku. Dárek od George, stejně jako celá její závrtná existence, které říkala život. Nebylo žádným tajemstvím, že využíval její letecké slávy k prodeji novin. Amelii se naopak hodily jeho peníze, které jí dával na tyto divoké expedice a jež měly uspokojit její závislost na létání. Nepochybně byla

postižená touto závislostí, která byla tak děsivá a naplňující zároveň. Nebo snad nespadá pod definici závislosti nezlomná touha dělat něco, o čem víte, že je to špatné, nebezpečné či amorální?

Alespoň tenhle pocit měla, když seděla v kabině letadla. Mohla být doma a vychovávat děti, a ne na druhé straně zeměkoule, daleko od manžela, jako první člověk – nikoliv jen žena – ale první člověk, který obléhá Zemi na úrovni rovníku. Jako druhá v pořadí přeletěla sama Atlantik, ale v knihách rekordů o ní psali jako o první ženě, jako kdyby pohlaví mělo co do činění se schopností ovládat letadlo. Tentokrát však bude mít oba tituly a bedlivě dohlédne na to, aby v novinových titulcích nedělali propagaci jejímu ženství.

Nasoukala se do košile, pod ní měla podprsenku, která ještě od předchozího vyprání nestačila uschnout. Stejný pocit, jako kdyby jí čísi vlhké a lepkavé ruce svíraly sotva zratelná prsa.

Dillman se opíral o zeď, usnul vestoje. Když znovu otevřela dveře, polekaně na ni zamrkal. Pak potlačil další zakašláání.

„Vím, že to tu vypadá jako hrozná díra, ale doktora tady mají,“ navrhla mu Amelia.

„Ne,“ odpovčděl rozčuchaný muž. „Zvládnu to.“

Earhartová zavrtěla hlavou a pak se vydala jako první po schodech dolů a přes tichou halu hotelu Cecil. V přilehlém baru ještě popíjeli muži, ale páru vycházejícího do měsíčné noci si nikdo nevšiml. Hotel se nacházel na pláži ospalé, pobřežní rybářské vesnice. Earhartová se vydala na sever, kde vykácením kusu džungle vznikla ranvej a Guinea Airlines postavily hangár. V tuto pozdní hodinu už ve všech domech byla tma. Na nedalekou pláž s hlučným šploucháním narážela voda.

„Musíme nejdřív do mé lodi,“ pronesl Dillman, předešel Amelii Earhartovou a vedl ji k opuštěné přístavní hrázi asi dvě stě kroků od hotelu.

K molu z bambusu a teakového dřeva byla přivázaná devítimetrová šalupa s jedním stěžněm. Kýl byl temný a paluba našedlá. Vypadala stejně zchátrale jako muž, který sem na ní připlul.

Paluba byla pokrytá nejrůznějšími skvrnami a trup se na první pohled stal domovem všech svijonožců a červotočů z jižních moří. Neměla tušení, odkud připlul, ale v téhle loďce by se nevzdala ani přes lagunu.

„Jste odvážnější, než vypadáte, pane Dillmane.“

Pochybovačně se na ni podíval, vtip nepochopil. „Potřebuji s tou truhlou pomoci.“

Až teď si Amelia všimla plechem pobité truhlice spočívající na palubě vedle tenkého lodního kormidla. Truhla byla otlučená a zprohýbaná a neurčitá barva, kterou byla kdysi natřená, z ní už kompletně oprýskala. Části truhlice byly načernalé, jako kdyby ji někdo zachránil před požárem. Pro plachetnici a námořníka ovšem představovala příhodné zavazadlo.

„Bert chce, abych s tímhle odlétla na Havaj?“

„Ano. Jakmile přistanete, přijde za vámi někdo od námořnictva a truhlu si převezme.“

„Můžu s ní letět až do Oaklandu,“ namítla.

„Ne. Až tam přistanete, bude všude kolem příliš mnoho lidí. V Honolulu se to dá zvládnout lépe. A stejně tak je třeba obsah co nejdříve bezpečně uložit. Přitahuje blesky, slečno Earhartová. Odstínil jsem ho, co nejlépe to šlo, ale musíte se vyhybat elektrickým bouřím.“

„Tak to nebude problém,“ odpověděla a nastoupila s Dillmanem na palubu šalupy. „To dělám už od května, co jsem opustila Státy. Co je v té truhle?“

„Geologické vzorky.“

Oba se sehnuli a zvedli truhlici.

„Krucí, chlape, víte, že musím dodržovat hmotnostní omezení.“

„Tohle váží přesně dvacet devět kilo.“ Znělo to slavnostně, protože těchto dvacet devět kilogramů pro něj představovalo stálou společnost i nenáviděné břemeno téměř celý měsíc. A po celou tu dobu prchal před temnými silami, které si chtěly obsah truhlice přisvojit. „Můžete se kvůli ní něčeho zbavit?“

Jeho hlas zněl prosebně a oči ještě více zaplály pohledem štván-

ce. V té chvíli pochopila, že to, co pravděpodobně tohoto člověka zničilo, byla odpovědnost za převoz truhly, která ho provázela od počátku jeho cesty. Než to všechno začalo, byl Mike Dillman pravděpodobně statný jedinec, a ne sušinka, co teď stála před ní. Stejně tak jí došlo, že už nemá sílu pokračovat a že ona je tou poslední nadějí, jak dostat obsah truhlice do rukou amerického námořnictva. Bert v telegramu psal, že jde o událost mimořádného národního významu, ale byla to právě skutečnost, že se tento muž obětoval, a ne volání vlastenecké povinnosti, co ji přesvědčilo, aby tuhle záležitost dotáhla do konce.

„Jistě, něco vymyslíme. Vždyť jsem zatraceně skoro o pět kilo lehčí než na začátku tohoto výletu. Zbavit se dalších pětadvaceti kil bude hračka.“

Přenesli truhlici přes molo, pak skrz spící vesnici, až nakonec vešli do hangáru s kovovými stěnami na okraji neprostupné džungle. Její Lockheed Electra zářila i v mdlém svitu hvězd a nízko nad obzorem visícího měsíce jako stříbrný žralok. Protože šlo o model s ostruhovým podvozkem, špice trupu mířila vysoko do vzduchu. Úhel náklonu Amelii připomínal psa větřícího cosi ve vzduchu. Velké hvězdicové motory letadla byly usazené v krytech na křídlech a vypadaly dost velké, aby utáhly i bombardér. Milovala tohle letadlo jako žádné předtím a stále v ní přežíval pocit viny za to, jak je poškodila loni na jaře na Havaji při svém prvním pokusu o oblet zeměkoule.

Pracovali teď ve svitu baterky, Dillman pomáhal Amelii vyndávat výstroj z úložného prostoru ve špici letadla. Některé věci tam museli nechat, ale pár dalších, jako například desítky foliantů se suvenýry, bylo možné přesunout do hlavní kabiny, o kterou se dělí s Fredem Noonanem. Trvalo jim to asi půl hodiny.

Když ji doprovodil zpět do hotelu, potřásl jí rukou, poděkoval a popřál hezkou cestu. Pak se vydal do tmy a brzy ho celé pohltila noc.

Amelia cítila prapodivnou vlnu pověřivého děsu. Nebála se o svou bezpečnost, ale o Dillmana. Cítila s jistotou, že je odsou-

zený k smrti. Otrásla se, aby se zbavila toho mrazení, a vydala se zpět do hotelu.

„Myslel jsem, že jsi na pokoji,“ promluvil Fred Noonan, její navigátor. Zrovna odcházel z baru a měl namířeno ke schodišti, vstříc nočnímu odpočinku.

Amelia si ho chvíli prohlížela. Fred měl pověst silného pijana, ale neviděla na něm žádnou známku, že by se před nejnebezpečnější etapou jejich letu opil. Neměl skelný pohled, neklátil se a jeho řeč měla britkou dikci letce s výcvikem.

„Nemohla jsem usnout,“ vysvětlovala. „Napadlo mě, že by pomohla procházka.“

Noonan se usmál. „Máš nervy kvůli zítřejšímu výletu?“

Usmála se. „Nemám důvod být nervózní. Jen budu řídit éro. To ty budeš muset najít Howlandův ostrov, tečku v nekonečném Tichém oceánu.“

„Brnkačka,“ odpověděl a šibalsky mrkl.

Tohle měl být opravdový test záračných navigátorových schopností, s jejichž pomocí dokázal hledat správnou polohu. Howlandův ostrov, vzdálený zhruba čtyři tisíce kilometrů, byl korálový atol, který se nacházel v jedné z nejneobydlenějších výsep planety. Odchyłka o pouhý zlomek stupně by znamenala, že po vyčerpání paliva spadnou do oceánu a zahynou. Jakmile vzlétnou, budou jejich životy doslova v jeho rukou.

Vystoupali spolu po schodech a Fred ji doprovodil do pokoje. Potmě se svlékla a vklouzla zpět do pokrývek. Pak zkontrolovala, jestli je moskytiéra kolem postele dobře uchycená. Spánek se jí ale vyhýbal. Vrtěla se a obracela až do půlnoci, pak teprve upadla do nevědomí. Nezdálo se jí však o létání, ale bojovala s obrovskou bouří v polorozpadlé šalupě Mikea Dillmana. On tam byl s ní, ale když se vlna za vlnou valila přes příď a skrz kabinu, neříkal nic.

Probudila se s trhnutím, když ji a Dillmana ve snu skropila jedna z nekonečné řady vln, ale jakmile si protřela oči plné štíplavé slané vody, mrtvolně vyhlížející muž byl pryč. Těžce a rychle dýchala a snažila se dostat tlukot svého srdce pod kontrolu.

Věděla, jak náročný má být nadcházející let, a potřebovala se uklidnit a odpočinout si alespoň do úsvitu.

Podářilo se jí ještě na pár hodin zabrat, ale když vyšlo slunce, vstala spolu s ním. Odklopýtala do společné koupelny a dala se dohromady, aby se mohla obléct a vydat se dolů. Tam už Fred snídal s Jamesem Collopym, regionálním ředitelem australského úřadu pro civilní letectví.

Pozdravila oba muže a objednala si u paní Stewartové, živiální majitelky hotelu Cecil, čaj a vejce.

„Vypadá to na hezký den pro zápis do historie, slečno Earhartová,“ poznamenal Colpoy svým melodickým australským přízvukem.

„Co myslíš ty, Frede?“

„Všechna meteorologická hlášení vypadají dobře. Pobřežní stráž už má poblíž Howlandova ostrova připravený kutr *Itasca*, kvůli vysílání naváděcího rádiového signálu, takže dnes je opravdu dobrý den pro zápis do historie.“

O dvě hodiny později už se dívali, jak pracovníci Guinea Airlines tlačí electru s plnými nádržemi z hangáru. Ve slunečném svitu se její plášť blýskal jako zrcadlo. Byla naložená téměř čtyřmi tisíci litry paliva, což by mělo stačit na více než osmnáctihodinový let i v případě protivětru, se kterým počítali. Jak pilotka, tak i navigátor si ještě naposledy odskočili na toaletu vedle letecké kanceláře uvnitř hangáru a pak se vyšplhali nahoru na letadlo. Dvířka kabiny byla kvůli lepší aerodynamice přivařená, a tak museli vlézt dovnitř otvorem vyříznutým do střechy nad kokpitem a za smyčkou rádiového zaměřovače. Fred se protáhl dolů jako první a s plesknutím dopadl na stanoviště navigátora. Amelia ještě naposled zamávala desítkám lidí, kteří jim přišli popřát šťastnou cestu a lemovali travnatou ranvej. Pak vklouzla do pilotního křesla.

Během pár minut oba hvězdicové motory vydávaly příjemné hučení a jejich vrtule se rotací rozplizly tak, že byly prakticky neviditelné. Blížila se desátá hodina dopolední, půlnoc greenwichského času. Čekala, až jí Fred dá signál, že čerstvě zkalib-

rovaný chronograf načetl správný čas, a pak lehce přidala vyšší výkon. Přetížené letadlo se nejdřív zahoupalo ze strany na stranu a pak nabralo rychlost. Ačkoliv byla ranvej travnatá, jeli po ní jako po hladkém asfaltu. Letoun dál nabíral rychlost, a když dorazili do místa, kde se ranvej křížovala se silnicí, vyskočila electra do vzduchu a Amelii se jí podařilo udržet nahoře. Přeletěli v rychlosti pobřeží, tak nízko, že za nimi zůstávaly na hladině hřebínky vln. Pomalu a na svých třicet devět let i trpělivě vedla Lady Lindy electru vzhůru na letovou hladinu 2500 metrů.

Zhruba patnáct kilometrů od pobřeží, když letadlo ještě stále nabíralo výšku, zahlédla Amelia, jak z moře pod ní stoupá dým. Vzala si triedr a zaostřila. Byla to hořící loď – konkrétně šalupa – a od ní se vzdalovalo jiné, větší plavidlo. Nepotřebovala příliš velkou představivost, aby jí došlo, že hořící šalupa patří Mikeu Dillmanovi a že pronásledovaný muž je bezpochyby mrtvý. Bylo dost pravděpodobné, že pro někoho měly Dillmanovy vzorky hodně vysokou cenu. Tak vysokou, že za ně Dillman nezaplátil v dolarech a centech, ale vlastním životem.

Zdrtilo ji to. Měla by se vrátit a nahlásit, co viděla, ale vyšetřování by trvalo dny, možná i týdny, a armáda čeká na tu truhlu. V její hlavě se na dobrých patnáct minut rozproudila debata, ale nakonec už byli tak daleko od hořící šalupy, že si svou nečinnost mohla odůvodnit a pokračovat dál. Z toho, co udělala – či spíš neudělala – neměla dobrý pocit a snažila se ho zapudit přesvědčováním sebe sama, že by si to tak Dillman přál. Ve skutečnosti to však byla její touha dokončit oblet Země, co jí bránilo udělat věc, kterou považovala za správnou.

Fred seděl za ní na pracovišti navigátora, odkud mohl pozorovat speciálním okénkem slunce i hvězdy. O tom, co se děje, neměl nejmenší tušení.

V různých fázích letu klesala Amelia s electrou dolů na sto padesát metrů, aby Noonan mohl odhadnout jejich skutečnou rychlost nad vodou s pomocí rychloměru instalovaného v kokpitu. Tohle vše bylo nezbytné pro určení jejich pozice vůči Howlandovu ostrovu, který se s každou ubíhající hodinou při-

blížil zhruba o 250 kilometrů. Všechny údaje se zapisovaly a putovaly mezi navigátorem a pilotkou sem a tam.

Po setmění provedl poprvé odečty podle postavení hvězd a vypočítal jejich polohu. Voskovou tužkou si poznamenal na bílou tabulku drobnou úpravu kurzu a postrčil ji do přední části kokpitu na malé lanovce upevněné mezi jeho a jejím sedadlem. Byla to jedna z věcí, která tak překvapovala lidi, jakmile přistáli na jakémkoliv letišti na světě – ti dva spolu během letu nemluvili. Veškerá komunikace byla písemná a putovala dopředu a zpátky.

Hodiny ubíhaly a znovu začalo stoupat slunce. Všechno šlo podle plánu – tedy všechno kromě skutečnosti, že nemohli najít svůj cíl. Amelii se podařilo navázat dvakrát spojení s kutrem pobřežní strážce *Itasca*, ale na předem stanovené frekvenci nedokázala najít rádiový naváděcí signál. Požádala je, aby přepnuli na náhradní frekvenci, ale loď neodpovídala.

Podle jejího hrubého odhadu minuli malý ostrůvek už před půlhodinou. Stále zachytávali útržky hovoru, ale přimět loď k odpovědi se jí nepodařilo. Napsala na tabulku otázku, co by podle Freda měli dělat – letět pořád dál ve víře, že protivítr byl silnější, než předpokládala, a v naději, že je ostrov stále před nimi, anebo se otočit a zkusit se přiblížit v jiném vektoru. Současně přidala informaci, že mají palivo už jen na jednu hodinu.

Noonan s odpovědí pár minut otálel, ale pak za sebou uslyšela zaskřípění kladky. Napsal jí: „Nepodělal jsem to. Howlandův ostrov je před námi.“

Tohle jí úplně stačilo. Pokračovali dál, dokud se hovor z lodě pobřežní strážce úplně nevytratil a éter nezaplnilo statickými výboji narušované ticho.

Amelia Earhartová i Fred Noonan se zapsali do historie a dodnes patří k největším legendám aviatiky. Earhartová skutečně absolvovala správnou etapu trasy a vedla svou upravenou dvoumotorovou krásku přesně tím směrem, který jí vytyčil Noonan. A co se týče Freda Noonana, kdysi instruktora navigace, který létal pro Pan Am na modelech Boeing 314 Clipper: vedl je podle zařízení, které měl k dispozici, naprosto přesně.

Nepočítal ovšem s jednou věcí, a také s ní počítat nemohl. Šlo o elektromagnetickou sílu, která působila na jeho mechanické chronografy. Bez přesného času, bez přesně zaměřeného slunce i hvězd se stačilo odchýlit během první hodiny letu o jeden stupeň, a tahle chyba se pak celou cestu stále zvyšovala. Rádiové signály z kutru *Itasca* se k nim musely probojovávat přes jakousi anomálii v ionosféře. K Howlandovu ostrovu se tedy nikdy ani nepřiblížili. A příčinou byl jejich náklad – to, čemu Mike Dillman říkal „geologické vzorky“. Vyzařovaly slabé elektromagnetické záření, jehož vinou se z poměrně zajímavého milníku v historii letectví nakonec stala událost téměř mytických rozměrů.

Hlubinný důl Leister, Minnesota
současnost

Pro uvězněného horníka byla tma tmou absolutní. Byla jeho celý svět. Zaplňovala každé zákoutí a skulinku ve zborceném tunelu. Byl to chladivě vlhký dotek na jeho kůži, jako kdyby byl namáčknutý na mrtvé tělo. Ta tma měla svou hmotnost, připomínala příliš těsný potápěčský neoprenový oblek. A tahle tíha nabírala s každým nádechem na intenzitě, temnota útočila na jeho plíce, drtila je a vyvolávala v něm pocit, že vypil nějakou teplou tekutinu, kterou teď musí vykašlat. Zalila mu zadní část hrdla jako nějaký nechutný olej, mastný a nasládlý. Zaplnila mu uši a ucpávala je, takže když vykřikl, co nejhlasitěji to šlo, připomínalo to vzdálenou ozvěnu dětského kňourání.

Tma. Teď to byl jeho celý svět, a pokud brzy nedorazí záchrana, byl si jistý, že mu pronikne až do mozku, stejně jako si už podmanila jeho tělo.

O padesát metrů a o celý svět dál se prodíral změtí rozdrčené horniny – pozůstatků probořené jeskyně, které zasypaly šachtu nějakých tří sta metrů pod prérií amerického Středozápadu – Hans Gruber, mlčenlivý Němec, který měl už plné zuby narážek na své jméno. Na sobě měl těžký pracovní úbor se špinavými pruhy a skvrnami. Ačkoliv jeho tým nezaregistroval žádné toxické plyny, na zádech měl připevněnou kyslíkovou láhev.

LED lampa na jeho přilbě vrhala světle modrý kužel do temnoty podsvětí, ve kterém pracoval.

Cestu vpřed mu komplikovaly metr dvacet dlouhé ocelové svorníky, které kdysi držely propadlý strop pohromadě. Ze sutí blokující tunel jich trčely stovky a každý byl připraven, jako nestvůrný prst kostlivce, chytit ho za oblečení a roztrhnout mu kůži. Prach se už v propadlé štole téměř usadil, ale jeho nejdrobnější zrnka stále visela ve vzduchu. Ten se ani nepohnul – neklamný důkaz, že ventilace v této části dolu nefunguje. Další z řady osudových ran.

Za jeho zády měl zbytek týmu plné ruce práce se zajišťováním šroubových vzpěr. Za nimi pak zůstávalo něco na způsob ocelového lesa. Jeho lidé už vztyčili desítky sloupy připomínajících zvedáků, které pomáhaly stabilizovat stěnu klenoucí se nad jejich hlavami. Hlavním úkolem bylo udržet miliony tun horniny alespoň do konce záchranné akce.

O tři hodiny dřív to v dole vypadalo na celkem normální úterý. Tým se probíjel vzhůru touto sekcí tunelu navrtáváním děr do stropu a s pomocí pneumatického nářadí tlačil šroubovité vzpěry do původní horniny. Vznikala tak dočasná pevná struktura, která měla ochránit lidi pracující pod jinak nestabilním prostředím tak dlouho, dokud pro ně bude představovat hrozbu. Tento důl byl špatnými geologickými podmínkami pověstný, ale horníci tu pracovali úspěšně už spoustu let a k žádnému úrazu propadem nadloží nedošlo. Technologické a bezpečnostní procedury se zdokonalovaly a lidé je dodržovali do posledního písmene. Matka Příroda a gravitace však neberou na řádné přípravy zřetel. Během mrknutí oka se propadla patnáctimetrová sekce stropu o minimálně dvoumetrové tloušťce na podlahu tunelu. Naštěstí další horníci postupující v patách „navrtávacímu týmu“, kteří zaplňovali díry cementovou maltou, aby byl kov v teplém, vlhkém vzduchu chráněn, ještě k místu propadu nedorazili, takže nikoho z nich zával nepostihl. Pár jich však zůstalo za závalem, a právě dostat se k nim byl úkol Grubera i jeho záchranného týmu.

Gruber představoval jakýsi předvoj. V ruce třímал sedmikilovou tyč a poklepal jí na strop, aby našel uvolněné kameny, které zde stále visely a mohly by představovat nebezpečí. S každým poklepáním a šouchnutím spadl na sutí posypanou zem kámen o velikosti hlavy. Ve spoustě případů se řítily přímo na Grubera a ten musel uskakovat stranou.

Pracoval v horku a špíně, obličej měl černý od prachu, přes který stékaly potůčky potu. Zastavil se, aby zkontroloval muže, jenž postupoval hned za ním.

Druhý záchranář na něj povzbudivě pokývl hlavou a zvedl palec. „Jípí-kaj-jej, Hansi.“

Tentokrát však Gruberovi narážka na *Smrtonosnou past* nevadila. Otočil se zpět ke své práci a s ruční sondou poťukávající na strop pokračoval vytrvale dál, hlouběji do zhroutěného úseku šachty. Kdesi vepředu na něj čekali tři muži. Dost pravděpodobně ošklivě rozdrčení, z jejich těl nemuselo zůstat víc než skvrny z tkáně, ale pořád existovala šance, že minimálně jeden se dostal nad zával a bude v pořádku. Dnešním Gruberovým úkolem bylo vzepřít se statistické pravděpodobnosti a dostat je ven živé. Byla to právě ona naděje na záchranu, která mužům pomáhala překonat atavistický strach ze tmy i z uzavřených prostor a postupovat do ďábelského bludiště podzemních šachet. Stejně jako vojáci za nepřátelskými liniemi vědí, že jim jejich kamarádi kryjí záda, i horníci si museli být vědomi příslibu záchran. Jen tak dokážou vydržet, než dorazí pomoc.

Gruber poklepal na další slabé místo na stropě a vyvolal tím minilavinu uvolněné horniny, včetně přinejmenším jednoho balvanu. Z přílby se mu sesypaly oblázky a na pár vteřin se vzduch zaplnil hustým, dusivým prachem. Otevřel ventil na své dýchací lahvi a dopřál si pár čistících nádechů. Pak uložil masku zpět. Ten vzduch byl pro lidi, které měl zachránit, nadával si vnitřně, ne pro jeho vlastní pohodlí. Namáhavě pokračoval vpřed a přelézal stále vyšší návrší z kamenů a suti, které ho tlačilo až téměř ke stropu tunelu. Teď už se plazil po břiše a paty se mu otíraly o strop. Vypadalo to, že další cesta je úplně zablokována.

Doteď nemuseli přemístit příliš mnoho materiálu, ale začínalo to vypadat, že tunel bude vyžadovat pracné vyčištění, kamen po kameni.

Gruber se natáhl dopředu. Protáhl tělo a zatlačil rukama proti stěně z popadané horniny. Ucítil jakousi hromadu, která bránila v překonání zhruba půl metru horní části průchodu. Zapřel se nohama o suť a zatlačil ještě víc. Ruce v rukavicích sevřené v pěst zabíraly jako radlice buldozeru a s pomocí své obrovské síly tlačil překážku dozadu a následně na druhou stranu hromady.

V rachotu kamení, které se rychle a chaoticky valilo do útrobschachty, slyšel slabý hlásek volající o pomoc.

Grubera zavalila vlna vzrušení, došlo mu, že dorazil na konec závalu.

„Myslím, že jednoho máme!“ zakřičel Němec. Začal se plazit rychleji, hlavu přitom tlačil do suti, jako kdyby se právě rodil ze zemského lůna.

Jeho svítilna odhalila, že další část tunelu nebyla vůbec zablokovaná. O šest metrů dál zahlédl obrovitou vrtačku, kterou horníci používali k navrtávání stropních vzpěr. A mezi ním a vrtačkou ležel jeden z mužů. Jeho přilba se povalovala o kus dál a vypadalo to, že jedna z jeho nohou je zasypaná.

Gruber sebou zmítal a bojoval, dokud jej hornina konečně nepropustila a on nesklouzl dolů po hromadě kamenné drti a nedoplazil se k uvězněnému horníkovi. Strop nad nimi vypadal pevně a nepoškozeně.

„Je to dobrý,“ promluvil na toho člověka.

Vypadalo to, že je horník v šoku. Byl v temnotě příliš dlouho, vypadalo to, že ho světlo Gruberovy svítilny oslepuje.

„Zaplaťpámbu,“ vypadlo konečně z nešťastníka. Gruber mu podržel u rtů čutoru a počkal, až se napije. Ten byl natolik žízňivý, že se začal dusit a půlka tekutiny z něj opět vybublala ven.

„Mrknu se ti na tu nohu. Cítíš něco?“

„Nebolí to,“ odpověděl horník spolu se zakašláním. „Jen s ní nemůžu hnout.“

„Než se naděješ, tak jsi venku a sedíš v baru.“

„Nemohl bys vzít mou přilbu a rozsvítit? Je tu hrozná tma...“
navrhl horník nevýrazným hlasem.

„Jasná věc, kamaráde. Jak se jmenuješ?“

Gruber se natáhl po mužově přilbě.

„Jsem Tom Rogers.“

Hans otočil spínačem, aby rozsvítil lampu.

„Bum!“ Bylo to tak výrazné, že hlas vykouzlil i ozvěnu.

„Was?“ hekl Gruber a rozhlédl se.

„Řekl jsem bum,“ zopakoval druhý záchranář, ten samý muž, který ještě nedávno dodával Gruberovi odvalu. „Právě jste zabil sebe, tady Toma a, což je nejdůležitější, taky mě.“

„Nein,“ protestoval Gruber. „Das ist pítomost.“

„Das ist nicht pítomost,“ zopakoval ten člověk a napodobil přítom přízvuk vzrušeného Němce. Druhý záchranář právě dokončil výstup úzkým otvorem a klouzal dolů na podlahu tunelu po zadku. Přistání bylo pevné se zapřenými nohama. Když znovu promluvil, v jeho hlase už nebyla žádná ironie. „Zkontrolujte si plynový detektor.“

Gruber zahanbeně shrnul textilní kryt ze zařízení, které se nacházelo v závěsném vaku přes rameno. Detektor nebyl při cvičném poplachu spuštěný, ale na digitálním displeji byl nalepený trhací bloček. V průběhu záchranné akce v různých bodech Gruber detektor kontroloval, vždy odtrhl vrchní list papíru. Na každé další, nově se objevivší stránce bylo napsáno „čistý“. Tentokrát však, po odtrhnutí předposledního kusu papíru, četl „metan ve výbušné koncentraci“.

„Ale nezpůsobil jsem žádné jiskry,“ protestoval Gruber. „Tu tyč jsem nechal nahoře na suti a nemám na sobě žádný kov, který by mohl vyvolat jiskry. Metan by nemohl explodovat.“

Doteď „zavalený“ horník Tom Rogers se postavil na nohy a oprašoval si kombinézu. Stejně jako Hans Gruber byl Rogers jen další frekventant kurzu. Dychtivě se naklonil, aby zjistil, kde se stala chyba. Kromě toho, že do něj Hans lil vodu příliš rychle, takže ji musel vyplivnout, aby spolužákovi naznačil jeho

faux pas, byl přesvědčen, že Gruber předvedl učebnicovou záchranu.

„Podívejte se na Tomovu čelovou svítilnu,“ naváděl ho záchranařský instruktor.

„Elektronika je vakuově utěsněná,“ přemýšlel Gruber. „Tahle lampa by výbuch nezpůsobila.“

Philip Mercer si sundal z hlavy brýle a komunikátor a vážně se svými šedými očima zadíval na Grubera. „Proto jsem říkal, abyste se na ni podíval,“ pronesl s náznakem podráždění.

Bylo to už podvacáté, co Mercer dovedl horníky k jejich poslednímu testu, a ke každému si psal body, aby poukázal na to, co se za ty dva týdny instrukcí ve třídě i školení v terénu naučili. Mercer měl důvod být unavený.

Gruber si prohlédl lampu v oblouku bílého světla, který vydávala jeho vlastní. „*Scheisse*,“ ulevil si, když uviděl svou chybu.

„Přesně tak,“ souhlasil Mercer a ukázal na lampu. „Čočka je prasklá. To umožnilo metanu dostat se do svítilny, a když jste otočil spínačem, abyste spojil elektrický oblouk, udělal jste z nás dobře prosmážený *Schmitzel*.“ Poplálal Grubera přes záda. „Vrátíme se zpátky k ostatním.“

Mercer počkal, až ho oba studenti cestou ze zdánlivě izolované komory předejdou, a pak se teprve začal drápat ven. Byl rád, že je Hans poslední z devatenácti mužů a žen, k jejichž výcviku se nechal přemluvit. On sám se kdysi učil techniky důlního záchranařství od proslulých jihoafrických Proto týmů.

Mercer si vytvořil vlastní osnovy a s pomocí majitele dolu vybudoval několik podzemních překážkových tras, které jeho žáci museli překonávat. Tuhle stvořil tak, že zaplnil poměrně vysokou šachtu skrývkou navezenou dolů z povrchových hald. Na další trať nechal instalovat přístroje na výrobu dýmu, které simulovaly požár, zatímco třetí mohla být zaplavena průsakovou vodou čerpanou z nižší úrovně. S pomocí toho všeho jim Mercer mohl ukázat základní problémy, se kterými se mohou setkat v opravdovém světě důlních záchranařů. Účastnil se už příliš velkého množství skutečných záchranných akcí, aby věděl,

že vše se napláňovat nedá. Proto byla součástí nácvičku i schopnost přemýšlet a rozhodovat se za pochodu.

Dodnes dostával Mercer pohlednice od mnoha členů *Los 33*, chilských horníků, které pomáhal vyprostit v roce 2010, a předpokládal, že mu budou ještě chodit spoustu let. Byl to právě jeho instinkt v koordinaci s jedním z místních techniků, na jehož základě navrtali únikovou šachtu 700 metrů do podloží, abych zachránili třiatřicet mužů uvězněných pod zemí rekordních 69 dnů. Philip Mercer musel přiznat, že v jeho životní kariéře, zaplněné mnoha okamžiky hrdosti, byl tenhle nejlepší.

Zbývající studenti čekali v nouzovém úkrytu vyrubaném v boční části hlavního tunelu asi sto metrů od místa, kde vybudoval improvizovaný „zával“. Úkryt byl kdysi zařízen tak, aby v něm v případě nouze přežilo čtyřicet lidí jeden týden, ale koncem osmdesátých let, když už bylo příliš obtížné těžit se ziskem, od jeho udržování bývalý měděný důl ustoupil. Nedaleký lom ještě pořád dobře prosperoval, ale hlubinný důl Leister už byl mimo hru.

Místnost sestávala z holých kamenných stěn a podlahy vyhlazené ve skále. energii dodával improvizovaný systém. Elektroinstalaci generátoru napojil Mercer na starý ventilační okruh. Nebyl si jistý, jestli dokáže vytlačit vzduch výdechem o nějakých tři sta metrů výš, ale koncentrace oxidu uhelnatého nestoupala, a tak usoudil, že se mu to povedlo.

Tito lidé sem přijeli ze všech koutů světa, aby se od něj učili záchranné techniky, a ve většině případů mu jejich pokroky dělaly radost. Všichni patřili ke špičce, zejména Kara Hawkinsová, jediná žena v kurzu. Pracovala jako vedoucí směny v nedávno znovuotevřeném stříbrném dole v Nevadě a sem dorazila na svém motocyklu Harley Softail Heritage Classic, přičemž její přes metr osmdesát vysoká postava byla kompletně oděná v černé kůži. Pochybnosti ohledně svých sexuálních preferencí rozptýlila tím, že sdílela lože s Joséem Cabrillem, důlním inženýrem z Bolívie, který vypadal i mluvil jako mladý Ricardo Montalban.

„Tak co?“ zeptal se Gerhard Werner, když se Hans objevil spolu s Tomem a krátce nato i Mercerem. Oba Němci byli dávní přátelé, kteří doma pracovali ve stejném dole.

Hans si přejel prstem po krku. „*Kaput.*“

„Pojďte všichni sem,“ zavolal Mercer, otřel si z obličeje ručníkem pot a napil se z láhve, kterou mu kdosi podal. Voda byla studená, díky lednici, již dovlekli sem dolů. Všichni poklekli na jedno koleno, stejně jako kdyby šlo o sportovní tým naslouchající svému trenérovi. „Polovina třídy udělala stejnou chybu.“

Gerhard ho přerušil slovy: „Hans taky zapnul lampu.“

„Ano,“ souhlasil Mercer, „ale nebyla to ta hlavní chyba. Ne, většina z vás chybovala v tom, že poslouchali oběť. Zkuste si to představit jako záchranu tonoucího. Má za sebou někdo kurz vodních záchranářů?“

Podíval se na nechápavé, umouněné tváře. Většina horníků pocházela z venkovských důlních oblastí, bez ohledu na to, která země byla jejich vlast. Byli to venkovští křupani a balíci a jemu bylo jasné, že když rybaří v nějakém jezírku či potůčku, bezpečnost plavců tam řešit nebudou. Přesto bylo patrné, že by mu rádi udělali radost.

„Takže,“ pokračoval po pauze. „Nejprve vás naučí, abyste se k topícímu vždy přibližovali zezadu. Tipne si někdo důvod?“

Jedna ruka se zvedla.

„José.“

„Kdyby vás viděl, pokusí se vás utopit.“

„Prakticky je to tak,“ souhlasil Mercer. „Plavec nemá v úmyslu vás utopit, ale běžný reflex tonoucího je chytit se čehokoliv v blízkosti a vylézt na to, což zejména zahrnuje rádoby záchranáře.“

„A vy chcete říct, že zavalený horník je jako ten potápějící se plavec,“ ozval se další z mužů.

„Ano. Proč asi?“ Tentokrát se zvedlo více rukou. „Jimmy.“

Líně se vlekoucí projev byl v čistém kentuckém akcentu. „Pač bude jako zpanikařenej a my jsme v pohodě. Víme, co je pro něj sichr, pač máme výcvik.“

„Řekl jste nám to moc hezky, Jimmy,“ usmál se Mercer. „Pro naše zahraniční hosty tu odpověď ještě přeložím do angličtiny.“

Pár dalších lidí ze Západní Virginie i kolegové horníci z Kentucky šťouchali Jimmyho Carsona do žeber. Studenti tak reagovali na Mercerův styl, kombinaci trpělivé shovívavosti vůči chybám, široké znalosti z oboru a lehkého humoru. Užívali si to, ale současně se učili věci, které jednoho dne mohou zachránovat životy.

„Horník, kterého najdete,“ pokračoval Mercer, „byl sám a v temnotě. Má hlad, žízeň, je zraněný, vyděšený a volá maminku. Je jedno, jestli byl tam dole šest hodin, nebo šest týdnů, protože když se díváte do tmy, čas přestane hrát roli. Chce ven – a vás může vnímat spíš jako překážku své záchraně než jako spasitele. Hlavně si zapamatujte, že velení máte neustále vy, stejně jako to dělají policisté nebo hasiči. Tak jako oni známe pravidla. Oběti ne.“

Tom chtěl, aby se rozsvítila i jeho lampa, ale poskytnout oběti další zdroj osvětlení není prioritou. Může jí to dodat větší pocit svobody, ale není to nezbytné k záchraně života. Vyhodnocení situace, stabilita horniny, koncentrace plynů, zdravotní stav oběti. To jsou věci, na které se musíte soustředit nejdříve.

Pokud si z tohoto školicího semináře máte něco odnést, tak tyhle dvě věci.“ Mercerův hlas přešel do vážného tónu, jako kdyby se vsakoval do kamenných stěn. „Za prvé děkujte hvězdám, že nejste čínští horníci.“ Poznámka vyvolala pár hořkých výbuchů smíchu, protože hrůzy čínského důlního průmyslu si už prošli během přednášek v učebně. „Ale vážně, uvědomte si, že pokud vás někdy zavolají, abyste využili dovednosti, na kterých jsme spolu pracovali, tak jde o jeden z nejhorších dnů pro vašeho kolegu horníka – a jeho život je ve vašich rukách. Nekomplikujte situaci tím, že zapomenete na svůj výcvik.“

Mercer jim ponechal pár vteřin k zamyšlení a pak tleskl rukama, aby narušil až hypnotickou atmosféru. „Takže, děti, naučil jsem vás minimálně základy a navzdory pár nedostatkům, které nebyly *přítomost*, Hansi... jste všichni kurz zvládli.“ Míst-

ností se ozval spontánní potlesk. „A,“ pokračoval Mercer, „to znamená, že dnes platím večeri já.“

Horníci pochvalně zaburáceli, i když místní jídelna byl jen kýčovitě přezdobený článek restauračního řetězce. Nabízela ale třicet druhů točeného piva a všechny byly studené.

Skupina se začala neuspořádaně přesouvat ven, vypadali jako školáci, kteří se těší na letní prázdniny. Mercer stál a díval se za nimi.

Výuka důlního záchranářství nebyla jeho hlavní práce. Mercer byl geologický průzkumník a důlní inženýr. Najímaly si ho velké důlní společnosti ve chvíli, kdy potřebovaly odborný posudek předcházející investicím ve výši stamilionů dolarů, jejichž cílem bylo otevření nového dolu nebo šachty, případně když požadovaly poradit, jak maximalizovat výnosy v už fungujících dolech. Po Mercerovi se chtělo, aby našel vytěžitelnou rudu za miliardy dolarů, ať už šlo o něco tak neškodného jako úložiště bauxitu k tavení hliníku, nebo tak exotického jako safíry z jednoho indického dolu, ze kterého pocházely ty nejkrásnější drahokamy, jaké kdy objevil. Jeho kariéra ho dovedla téměř do všech zákoutí planety a učinila z něj boháče. Nikdy však nezapomněl, kde jsou kořeny jeho úspěchu. Mercer cítil zodpovědnost ke své profesi, potřebu vrátit něco málo ze získaných zkušeností. Jeho plat tady v Minnesotě představoval méně než desetinu toho, co si vydělal poradenstvím. Ale některé věci v životě se netočí jen kolem peněz.

„Doktore Mercere.“

„Jen Mercer, Tome,“ řekl jednomu ze studentů, který zaostával za skupinou. „Akademický titul používám, jen když chci rezervovat stůl na večeri.“

„Chtěl jsem vám za všechno poděkovat. Bylo to opravdu zajímavé.“

„No, já naprosto upřímně doufám, že to, co jste se naučili, nebudete nikdy potřebovat.“

Trvalo vteřinku, než mladý horník pochopil význam Mercerových vět. „Taky bych byl rád. Díky.“ Potřásl si rukama. Tom

Rogers se otočil k dlouhé cestě k hlavní důlní šachtě, kterou jezdily výtahy na povrch. Mercer se nehýbal. „Vy nejdete?“

„Ne,“ odpověděl Mercer. „Chci se mrknout na vědecký tým, který si pronajal druhou část šachty. Sejdeme se v restauraci.“

Mercer se vrátil do nouzové komory a vypnul generátor, který dodával energii pro osvětlení a minilednici. Zavládla hluboká temnota a ticho. Byla to naprostá deprivace smyslů – a tak nezvyklá zkušenost, že ji většina lidí dokázala zvládat jen pár minut. Někteří zpanikařili během několika vteřin. Mercer by tam však mohl stát celou věčnost. Rozsvítil si čelovou lampu na přilbě a vydal se do tunelu, na opačnou stranu, než kde zmizeli za rohem jeho studenti. Ti měli namířeno k hlavnímu výtahu. Mercer se vydal k pomocné výtahové šachtě a i v botách s ocelovými špičkami měl lehký krok.

Ve skutečnosti jeho hlavním zájmem nebyl vědecký tým. Ten v hlubinném dole v Leisteru prováděl jakýsi výzkum týkající se klimatických změn a kosmických paprsků. Museli kvůli tomu pod zem a navíc v tomto konkrétním dole, protože měděná žíla se nacházela pod zhruba třístametrovým ložiskem železné rudy. Pro komerční těžbu to nebylo rentabilní, ale ruda fungovala jako štít proti určitému galaktickému záření, zatímco jiné propouštěla. S pocitem studu si musel připustit, že je to trochu mimo jeho obor.

Problém s moderní vědou, přemítal, je v tom, že když se někdo specializuje například na geologii jako on, nemá ani nejmenší představu, co se odehrává ve spřízněných oborech, například klimatologii. V obou případech věda o Zemi, ale obory navzájem si natolik vzdálené, že by ti lidé tady dole mohli klidně provádět magické voodoo rituály a vyšlo by to nastejno.

Ne, Mercerův skutečný zájem se netýkal tohoto konkrétního výzkumu, ale Abrahama Jacobse. Jacobs byl jedním z akademických poradců týmu, šedá eminence Pensylvánské státní univerzity a později i Carnegie-Mellonovy univerzity. Teď už byl v penzi, ale pořád pracoval jako konzultant v malé soukromé vysoké škole ve východním Ohiu. Jacobs však nebyl jen kon-

zultant, byl to Mercerův mentor v období, kdy na Pensylvánské státní pracoval na získání doktorátu z geologie.

Pokud se ho někdo zeptal, odkud pochází, Mercer rád vtipkoval, že je Afroameričan. Lidi se podívali na jeho bílou kůži a šedé oči, připomínající barvou bouřkové mraky, a obvykle tázavě povytáhli obočí. Pak jim ovšem Mercer vysvětlil, že se narodil v Africe americkému otci a belgické matce. Jeho rodiče byli zabiti při jednom zapomenutém povstání v zapomenuté části země, ze které se později stal Zair. Vychovali ho rodiče jeho otce. Byli to úžasní lidé, kteří měli pochopení pro všechny jeho dětské potřeby, ale až teprve Abe Jacobs se stal skutečným Mercerovým vzorem a náhradním otcem.

Rozdělili se v okamžiku, když Mercerova kariéra začala raketově stoupat, aby se v nedávných letech sešli znovu. Oba muži, špičkový instruktor a geniální student, se snažili vídat alespoň jednou za rok. Od posledního setkání uplynulo osmnáct měsíců – a Mercera tížil pocit viny, protože každoměsíční telefonáty se nakonec smrskly na občasnou SMS. Proto teď kráčel tak dychtivě neosvětleným tunelem.

Mercer přijal nabídku výuky v leisterském dole, protože věděl, že tu bude Abe pomáhat s vědeckým projektem. Podle poslední výměny informací měl Abe přijet dnes, zatímco hlavní šéfka výzkumu a její doktorandi už tu prováděli experimenty celý předchozí týden.

Mercer dorazil na osvětlené rozcestí, kde se sbíhalo několik tunelů. Druhý výtah byl praktická klec za ocelovými harmonikovými dveřmi a byl funkční jen proto, že větší část horních pater opuštěného dolu byla přeměněna v klimatizované skladovací prostory s celkovou plochou 750 tisíc metrů čtverečních. Dole, kde Mercer vyučoval svůj kurz, a ještě níž, kde pracovali vědci, byl vzduch na skladování příliš vlhký. Stačilo však, že byla využívána část prostor, a veškerá důlní bezpečnostní a provozní zařízení musela fungovat, bez ohledu na jejich umístění.

Vstoupil na kovový rošt výtahové podlahy a zavřel za sebou

dveře. Pod jeho nohama se rozprostřela hluboká temnota, která jako by se chystala vtáhnout ho do své náruče. Uvolnil ruční páku a výtah se začal vzdalovat ze světla podzemního uzlu do temnoty pod ním. Kdyby Mercer chtěl, mohl se během jízdy klece do zemských hlubin dotýkat rukama horniny na stěnách šachty. Ta byla vyhlazená, a jeho vždycky uvádělo v úžas, že ten, kdo vyrubal šachtu, byl prvním tvorem, jehož zrak padl na tuhle konkrétní horninu.

Tatáž představa ho nutila k zamyšlení, když někde v terénu hledal hlavní rudnou žílu a odkrýval geologickým kladivem kameny. Věděl, že to, co hledá, ještě nikdy nespátrilo světlo dne. Mercer si víc než ostatní uvědomoval, že na geologických hodinách představuje lidstvo jen krátký okamžik.

Sestoupil o dalších 150 metrů níž. Podle nevýrazného světla, které sem zespondu pronikalo, Mercer poznal, že se blíží k nejhlubšímu komplexu tunelů. Pohnul pákou, aby zpomalil pohyb výtahu, a pak ji dotáhl nadoraz a výtah se zastavil u dalších harmonikových dveří. Za nimi byla dobře osvětlená komora, která připomínala tu nahoře. Na rozdíl od běžně používaných výtahů s automatickými bezpečnostními záložkami se tenhle ještě pár vteřin houpal, což v nováčcích vyvolávalo velmi znepokojující pocity. Mercer se přestal na chvíli hýbat, aby se napětí čtyřistapadesátimetrového kabelu ustálilo, a pak teprve otevřel dveře a vyšel do tunelu.

Genetika mu naštěstí nadělila dva dary. Jedním z nich byla fotografická paměť, tím druhým pak prostorová orientace, která mu umožňovala pohybovat se v trojrozměrných bludištích hlubinných dolů beze strachu, že by se snad ztratil.

V porovnání s patrem, ve kterém vyučoval, zde byla na hromadách spousta vybavení – i na to, že šlo pouze o druhý výtah. Hlavní velká zdviž odsud byla nějakých čtyři sta metrů a dokázala snadno přepravit obrovská vědra na rudu, která se kdysi tahala z hlubin, stejně jako masivní vybavení spuštěné do dolu už dávno za účelem těžby. Lidská povaha ale už je taková – vypadalo to, že vědci raději používají k cestě do práce osobní

výtah, a nikoliv hlavní zdviž o velikosti stodoly, která sem navzla většinu jejich výstroje.

Mercer si všiml, že si dolů přitáhli i elektrické golfové vozíky a pár segwayí se silnými offroadovými pneumatikami, co zvládnou i nerovný podklad.

Všechno se má vyzkoušet, napadlo ho, když se kolem sebe kradmo rozhlížel. Pak Mercer odpojis ze sítě jedno z dvoukolových vozítek, palcem stiskl tlačítko „start“, a málem se zabil, protože byl lehce nakloněný dozadu a segway se pokusila vysmeknout se zpod jeho nohou. Vyrovnal tělo a gyroskopy stabilizovaly plošinu. Pevněji sevřel řídítko, naklonil se dopředu, a jen žasl nad tím, jak lehce se ten neohrabaný přístroj pohyboval. Během pár vteřin už dělal obloučky z jedné strany tunelu na druhou jako zkušený jezdec.

Tato část dolu byla vyrubaná s pomocí techniky „komora – pilíř“. Mercer si pomyslel, že je to zvláštní volba, protože obvykle se takhle ze země dolovalo uhlí. Komory byly široké, měly vždy tak tisíc čtverečních metrů, a v pravidelných intervalech zde stály pilíře z nevytěžené rudy, které fungovaly jako sloupy udržující nadloží. Mercer se v tichosti protáhl skrz několik rozlehlých podzemních prostor, než dorazil k postranní komoře, o které věděl, že si ji vědci zřídili ke svému experimentu. Před ní stálo nějakých šest golfových vozíků a segwayí, ale také mechanické transportéry upravené pro používání v chodbách s nízkým stropem. Byly to skutečné důlní stroje, navržené tak, aby jejich operátor seděl v kleci na boku, nikoliv na vlastním mechanismu. Byly staré a otlučené, s oprýskanými nátěry, připomínka časů, kdy byl důl ještě v provozu. Kdoví jak se je týmu intelektuálů podařilo zprovoznit, ale jejich nákladový prostor využívali k převozu hromady vědeckého vybavení od hlavního výtahu.

Mercer zaparkoval svou segway vedle ostatních a vydal se prozkoumat jeden z transportérů. Měl předsunutou kabinu, za kterou byl diesellový motor a kloubový úložný prostor asi 15 metrů dlouhý. Prostředek byl opatřen celou řadou malých, solid-

ních gumových koleček, která v Mercerově mysli evokovala obraz mechanické stonožky.

Jeho přemýšlení přerušil náhlý zvuk – tentýž, jaký Mercer uslyšel poprvé, když jeho rodiče zabili africtí vzbouřenci. Od té doby ho slyšel mnohokrát. Bylo to rachotivé staccato automatické zbraně.

2

Instinkt a zkušenost Mercerovi napověděly, že slyší samopaly, něco jako Uzi, ale pravděpodobněji Heckler & Koch MP5. Tato zbraň patřila k oblíbeným v elitních útvarech typu Delta nebo SEAL. Zvuk zbraně byl potlačen velmi dobrými tlumiči. Nebyly to napodobeniny vyrobené na koleně, ale precizně vrtané trubice s přesnou sekvencí přepážek a výtokových otvorů.

Bylo nepravděpodobné, že by člověk slyšel střelbu potlačenou tlumiči v hlubinném dole, ale ani to neutupilo Mercerovy reflexy. Přeskočil ložný prostor transportéru ještě dřív, než zvuky samopalů utichly. Přitiskl se k vláčku na gumových kolech, co nejvíc to šlo, zhasl důlní lampu a ostrčil do tmy mezi hustou řadou koleček. Hladina adrenalinu v těle mu stoupla a srdce bušilo, ale přesto dokázal udržet klidné a rozvážené dýchání.

Zhruba patnáct metrů před ním byl vchod do komory, kde pracoval Abe spolu s ostatními. Mercer postřehl, že absolutní důlní tma začíná zesvětlovat. Nazvat to přímo světlem by bylo příliš velkorysé, ale kdesi za vchodem byla slabá koróna, z níž sem proniklo pár fotonů. Spolu s nimi i ozvěna výkřiku, který následovala další salva ze samopalů. Mercer zahlédl stín mihotavého světla, jasný důkaz ohně šlehajícího z hlavně automatu.

Tentokrát, když zbraně utichly, se už další křik neozval. Neměl tušení, co se stalo, a přál si, aby šlo o nějaký dobře vymyšlený vtíp. Věděl však, že to tak není. Mercer se ani nehnul a nevydal jediný zvuk. Jen napínal oči do tmy.

Asi minutu po druhé salvě, když už se začal sunout blíž, zahlédl v temnotě náhlou změnu. Sloup méně černého prostoru – vchod do experimentální komory – čtyřikrát zablikal. Byly to siluety čtyř mužů, kteří odsud vycházeli ven. Nevydávali sice žádné světlo, ale rychlost, s jakou se vynořili, i přesné rozestupy mezi nimi Mercerovi napověděly, že jednají, jako kdyby viděli.

Museli používat termovizi nebo měli světelné emitory v ultrafialovém pásmu s brýlemi, které je dokážou rozlišit. S takovým vybavením by se jim tunel jevil jako osvětlený, ačkoliv muži sami zůstávali v naprosté temnotě. Vojáci tenhle systém používali jen zřídka, protože nepřítel s těmi správnými brýlemi by snadno zaregistroval UV záření z jejich emitorů.

Boty těch lidí prakticky nevydávaly žádný hluk, ačkoliv právě probíhali rozlehlejším prostorem. Za chvíli pak zmizeli za lesem podpůrných pilířů. Mercer se vyplížil ze svého úkrytu a obezřetně se vydal do tmy. Neodvážil se rozsvítit důlní lampu. Pomalu se posouval k místu, odkud se vynořili střelci, a než přenesl váhu, snažil se, aby jeho nohy stály pevně na tvrdém podloží. Když došel ke vchodu, lépe vnímal zář vzdáleného světla, která se plazila po několika stěnách. Seběhl krátkou chodbou dolů, zatočil doleva, pak doprava a pak znovu doleva. S každou zatáčkou byl odměněn větším množstvím světla, až se nakonec objevil v kruhové komoře se třemi sadami žlutých stavebních reflektorů umístěných na útlých trojnožkách. Jedna z nich byla převrácená, ale slabému paprsku se i tak dařilo nasvěcovat děsivou scénu. Odrážel se od krvavé skvrny na kamenné podlaze, zářivé jako rtěnka.

I další lampy odhalovaly nechutnou scenerii. Bylo tu šest mrtvých lidí. Čtyři muži a dvě ženy. Jedna z nich se nacházela poblíž převráceného reflektoru a jeho světlo zachycovalo krev z prostřeleného krku. Zlomy a kudrlinky krvavého obrazce napovídaly, že než srdce vyčerpalo veškerý život z její přeseknuté krkavice, svíjela se v křečích. Druhá žena schytala několik střel do hrudníku, její tělo upadlo nazad na stůl plný počítačů a vědeckého vybavení, takže se jí nohy kymácely nad zemí.

Muži nedopadli o nic lépe. Dva vypadali, že dostali zásah do zad, nejpravděpodobněji z první dávky, když střelec vtrhl do komory. Další působil dojmem, že utíkal napříč místností a utržil několik zásahů do stehna, boku a trupu, než ho smrt srazila na hromadu tlakových lahví používaných svářeči.

Tím čtvrtým mužem byl Abe Jacobs. Vypadalo to, že se snažil použít své tělo jako štít, chránil ženu, která vykrvácela. Hrudník měl samou krev a jeho plnovous – zakrýval mu krk a byl na něj velice hrdý – vypadal jako rudá drátěnka. Uprostřed místnosti ležela hromada silného skla, které se rozbilo. Z té skrumáže vedly hadičky k centrálnímu mísicímu panelu, jenž připomínal potrubí ropné rafinerie. To vše bylo napájeno z několika tlakových lahví. Šlo o pozůstatky mlžné komory, kterou používali při svých experimentech. O kousek dál se nacházela měděná bedna s odklápečím víkem, jejíž funkci nedokázal odhadnout.

Mercer si vryl do mozku celou scénu jedním rychlým pohledem. Pak se rychle vydal k Abeovi, poklekl a vzal starého muže za ruku. Zcela zbytečně. Abe byl zřejmě mrtvý dřív, než jeho tělo narazilo na tvrdou kamennou podlahu.

Mercer čekal slzy, ale žádné nepřicházely. Místo toho ucítil palčivý vztek, který se mu hromadil někde hluboko v žaludku. Vestoje si rychle prohlédl ostatní. Kdyby existovala šance někoho z nich zachránit, zůstal by tu, ovazoval obětem zranění a utěšoval je. Ale pro tyhle lidi už nemohl udělat nic. Alespoň ne tím, že bude dřepět v téhle místnosti.

S rukama ulepenýma od krve vyběhl Mercer ven z výzkumného pracoviště a vracel se zpět do jedné z hlavních komor. Jeho důlní lampa nedokázala nasvítit víc než jen pár stop, takže temnota před ním představovala neznámý svět pošmourných stínů, kde mohl číhat jeden ze střelců na případné známky pronásledování. Mercer se podíval nad hlavu a zjistil, že si vědecký tým do své badatelské komory natáhl osvětlení z hlavní šachty. Tihle lidé nebyli horníci zvyklí na tmu. Chtěli tady dole mít co nejvíc světla.

Když k nim postupoval útočný tým, rozbíjel žárovky, což

Mercerovi napovědělo, že se vraceli zpět po vlastní stopě sledováním ještě horkých vláken pomocí termovize. Mercer měl silnou kombinézu, která dokázala pohltit obrovské množství tepla, a jeho tělo bylo o pět stupňů chladnější než zatuchlý vzduch v dole. Zabijáci by ho mohli vidět až ve chvíli, kdy by se přiblížil těsně k nim.

Naskočil na segway a naklonil se co nejodvážněji dopředu. Nemotorná plošinka s kolečky vyrazila kupředu – jestli ne jako střela, tak rozhodně o dost rychleji, než by dokázal Mercer urazit jedenapůlkilometrovou vzdálenost, kterou potřeboval překonat k hlavnímu výtahu, po svých. Vítr foukající do obličeje byl jasnou známkou, že se pohybuje velmi slušným tempem.

Teď už jen stačilo propočítat poměr rychlostí s ohledem na vzdálenost. Jak rychle se budou odsud chtít střelci dostat, aniž by při tom dělali hluk? Co nejrychleji, tipoval Mercer. Což znamená, že poběží bez zastávky a zdržovat je bude jen skutečnost, že musí mít nasazené termovizní brýle. Řekněme tak sedm minut. Měli k dobru dvě minuty, než se Mercer dostal k Abeovi a ostatním. Pak další minuta.

Matematika byla neoblomná. Nemá šanci je dohnat. Jeho jedinou šancí by bylo, kdyby je cestou k tříúrovňové kleci hlavního výtahu něco zdrželo.

Konečně před sebou Mercer uviděl světla. V tomhle patře byl prostor kolem výtahu vyrubaný do tvaru podzemního dómu. Sem směřovaly cesty z různých slují, ale byly tu i rampy a násypné žlaby, s jejichž pomocí bylo možné nakládat různé úrovně osobního výtahu i vysoké zásobníky na rudu. Podpurná struktura kolem výtahu vypadala jako nákladová plošina v lomu, tři patra oceli, změti trubek a třídičů rudy. Na rozbití tu bylo pro účelný oddíl přece jen těch žárovek moc, a tak nechali tyto prostory netknuté.

Mercer zpomalil, a ještě než vjel do dómu, seskočil ze segweje. Nepřemýšlel zatím, co by udělal, kdyby se mu vrahy podařilo dohnat. Byl naprosto neozbrojený. To nejlepší, v co mohl dou-

fat, by bylo upozornit zaměstnance na povrchu, aby zablokovali výtah se střelci do doby, než dorazí policie.

Vyplížil se z černého tunelu a zaujal pozici za malým kolejovým rypadlem, které přestalo sloužit svému účelu už před pár desetiletími. Ze stroje byly odmontovány části, které posloužily jako náhradní díly, takže připomínal exoskelet nějakého hmyzu poté, co zbytek ožrali mravenci.

Střelce zahlédl okamžitě. Stoupali vzhůru po nůžkových schodech po stranách nakládací plošiny a směřovali do horní třetiny tříúrovňové výtahové kabiny. Byli čtyři, na sobě černou taktickou výstroj. Každý z nich měl na čele špičkové termovizní brýle. Současně měli samopaly s tlumiči. Nebyl to typ MP5, jak se domníval, ale něco mnohem novějšího a zlověstnějšího, zbraně zkonstruované jen k jedné jediné věci – zabít lidi. Jeden z mužů měl současně přes ramena velký batoh, a soudě podle jeho držení těla, byl jeho obsah těžký.

Kabina výtahu už byla na svém místě. Trojici zbývalo jen do ní nastoupit, uzavřít mříž a poslat signál operátorovi nahoru na povrch. Jakmile vyjedou pár desítek metrů vzhůru, měl Mercer v plánu opustit svůj úkryt a vydat se ke komunikačnímu zařízení instalovanému na vnější straně výtahových dveří.

O okamžik později ale svůj plán změnil. Šéf zabijáků totiž vylezl na nakládací plošinu a nonšalantně do komunikátoru několikrát vystřelil. I když zvuky střel potlačené tlumičem bylo sotva slyšet, Mercer viděl, jak panel jiskří a prská.

Přestal myslet. Začal jednat.

Mercer vyrazil ze svého úkrytu a běžel, co nejrychleji to šlo, zatímco nad ním už muži nastupovali do klece výtahu. Nevšímal si dolní nákladové části klece a místo toho se vydal dolů po schodišti, které umožňovalo přístup do nejnižší úrovně.

Jeden ze střelců zabouchl bránu v horní části klece a o vteřinu později se ozval zvon. Mercer dorazil na poslední schod. Dveře uzavírající výtahovou šachtu byly zavřené a desetimetrová klec výtahu se před ním začala zvedat.

U tohoto výtahu, na rozdíl od běžných zdviží, si Mercer

mohl otevřít dveře šachty a dostat se dovnitř sám. Horníci měli dobrý výcvik ohledně bezpečnosti výtahů a dalo se jim věřit, že se nezabijí nějakým záměrným pitomým kouskem. Stejným, jaký právě prováděl Mercer.

Výtah byla praktická tříúrovňová ocelová klec přichycená k navíjecímu mechanismu na povrchu. Jednoduché signály informovaly operátora, ve kterém patře má výtah zastavit. Teď byly v té nejnižší úrovni a Mercer věděl, že tenhle výtah pojede až nahoru.

Pod klecí se houpala smyčka. Šlo o běžný elektrický kabel vyztužený kovem, ve dvou úchytech už uvolněný. Pod ním pokračovala výtahová šachta asi tři a půl metru hlubokou jámkou pro zachycování dešťové vody. O kus dál se nacházelo čerpadlo udržující přiměřenou výšku hladiny.

Mercer nezpomalil ani se nezamyslel nad tím, co dělá. Zatímco obří výtah začal stoupat vzhůru, on skočil rovnou na kabel – ještě dřív, než se začal zvedat. Mercerovi se jen tak tak podařilo sevřít prsty kolem oceli, malý okamžik před tím, než ho pohyb kabelu narazil na nahrubo otesanou stěnu šachty a téměř mu vytrhl ramenní kloub z pouzdra. Vyškrábal se, aby získal lepší úchop, a pak už se jen houpal jako kyvadlo pod rychle stoupajícím výtahem. Konečně se mu podařilo chytit se kabelu i druhou rukou a pak se podíval dolů. Světlo z nákladové stanice teď vypadalo jako vzdálená zář nějakého souhvězdí. Jak se tak na ně díval, vystoupal výtah natolik vysoko, že světlo zmizelo úplně. Temnota pohltila i jeho klátící se boty.

Mercer ovinul jednu paži kolem smyčky, aby ulevil prstům, a další z nýty uchycených konzol, které držely kabel, se utrhla. Její prasknutí v mechanickém rachocení klece nemohlo být slyšet, ale Mercerovo náhlé heknutí, doprovázející jeho propad o pár centimetrů níž, jemu samotnému znělo jako hlasitý výkřik. O necelých šest metrů výš byli čtyři po zuby ozbrojení muži, kteří už dokázali, že zabití člověka v nich nevyvolává žádné výčitky svědomí. S dobrou svítilnou by Mercera skrz podlahu výtahu a stropní mříž snadno zaregistrovali.

Upravil svou pozici a chytil se pevněji kabelu, který teď vypadal, že vydrží. Podíval se nahoru. Dva ze střelců drželi rozsvícené lampy, ale žádná z nich nemířila dolů. Byli už sto padesát metrů ode dna šachty, nahoru tedy zbývalo nějakých tři sta. Kdyby měl dostatečné osvětlení, asi by Mercer už začal propadat panice. Takhle se snažil nemyslet na prohlubující se propast pod svýma klátícíma nohama ani na velmi vzdálené dno.

Výtah pokračoval rychlým tempem vzhůru, byl to rachotivý a skřípavý let, který jako kdyby nikdy neměl skončit. Rychle minuli patro, kde Mercer vyučoval důlní záchranářství. Nebyla tu žádná světla, aby poznal otvor, ale měl pocit, že na krátký okamžik zaznamenal změnu tlaku vzduchu.

Mercerovy paže začaly umdlévat, ve svalech se mu hromadila kyselina mléčná, a beztak už ho dost bolely po dni stráveném plazením k simulovanému závalu. Zhoupl tělo tak, aby to postačilo k přehození nohy přes smyčku, a teď visel jako lemur. Strídal ruce, aby si každá odpočinula.

Neměl tušení, jak se mu podaří dostat se z šachty, jakmile dorazí nahoru, ale v téhle chvíli bylo nejdůležitější udržet se co nejbliž střelcům. Došlo mu, že si zabijáci zřejmě svou cestu do dolu vystříleli a že na operátora výtahu nahoře někdo míří pistolí.

S hlasitým prasknutím vyslala Mercerova váha další konzolu do hlubin a pokles jeho těla utrhl ještě dvě, krátce po sobě. Jeho útulné bidýlko, na němž mohl s pomocí jedné ruky, kterou dosáhl na dno klece, stabilizovat svoje zavěšení, se změnilo v divokou houpačku, kde bylo každé zhoupnutí o něco větší a také jejich frekvence narůstala. Mercerovi bušilo srdce až v krku a zoufale se držel kabelu. Škubnutím ztratil nožní oporu, takže znovu jen volně visel v prázdnotě a držel se pouze rukama. Ty však byly unavené, svaly pálily a on měl pocit, že mu šlachy každou chvíli vystřelí skrz kůži ven.

O nekonečných třicet vteřin později výtah začal zpomalovat. Nebylo to rozvážné snižování rychlosti jako v případě ergonomicky navržených výtahů v mrakodrapech, jejichž dojezd do

stanic připomínal přistávání letadla. Tohle bylo nepříjemné brzdění vojenského transportéru, který právě dorazil do Bagramu, kde Afghánci vítají každý přílet raketami země-vzduch.

Setrvačnost pohybu málem narazila Mercerovo tělo na spodní část výtahu.

O chvíli později se kabina zastavila. Horní část hlubinného dolu v Leisteru zakrývala budova připomínající sklad, obklopená masivním betonovým blokem. Byl tu dostatek světla, takže Mercer vnímal propast zejíící pod ním. Pád by znamenal čtyřicetistapadesátimetrový let dolů.

Ruce se mu třáslý.

Musel se odsud dostat co nejdřív. Výstupní brána z šachty byla nad ním. Přesunout se k ní šlo jediným způsobem a tím byl nezajištěný výstup mezi kabinou výtahu a bokem šachty.

Mercer změnil svou polohu tak, aby mohl přetočit tělo a začít jím houpat dopředu a dozadu. S každým zhoupnutím se jeho rychlost zvyšovala. Načasoval si to tak, aby se v okamžiku jednoho z kyvů natáhl až k okraji kabiny. V té chvíli se jeho prsty zaklesly do kovového roštu. Současně však velkou rychlostí přehmátl i druhou, zatížení pouze jedné ruky tak trvalo pouhou vteřinu.

Střelci vycházeli z výtahu a klidně si povídali. Kdyby byl šéfem týmu Mercer, poslal by výtah zpátky do hlubin a vyřadil z provozu, stejně jako druhý malý výtah. Vraždy by se tak podařilo odhalit až za několik dní, které by zabrala jejich oprava.

Naštěstí pro něj střelci takhle důslední nebyli.

Vyšvihl se nahoru a s veškerým úsilím se protáhl úzkou mezerou mezi stěnou šachty a výtahem. Bylo tam sotva místo na jeho hlavu, a aby tam dostal hrudník, musel z plic vytlačit vzduch. Z míst, kde se mu ocel zařízla do prstů, se řinula krev. Mercer si toho nevšiml. Zabijáci už byli z výtahu venku a vydali se, alespoň si to myslel, k únikovému vozidlu. Musel se pohybovat rychle, jinak by je mohl ztratit.

Proplazil se na nejnižší plošinu pro zaměstnance a uvolnil západku harmonikových dveří. Otevřel je jen natolik, aby se

škvírou protáhl. Nad sebou zaslechl hlasy. Pomalu lezl ven, nahoru, na úroveň země. Proti němu byl v kontrolní věži operátor výtahové stanice. Pracoviště mělo velké okno z tabulového skla, ze kterého viděl na nakládací plošinu. Na okně byla rozstříknutá krev a tělo operátora leželo zhroucené v křesle. Krev stále stékala po skle a odkapávala z něj. Místní zaměstnanec dolů dělal svou práci, ovládal výtah, jak mu bylo nařízeno, a byl za to exemplárně popraven.

Pátý střelec oblečený v černém taktickém oblečení čekal na ostatní poblíž vysokých stahovacích vrat. Opodál stál čtyřdveřový pick-up Ford F-350. Mercer si všiml, že z něj byla odstraněna zadní registrační značka. Předpokládal, že vozidlo je kradené.

Čtyři muži, kteří ještě před chvílí byli v dole, dorazili ke svému pátému kolegovi zajišťujícímu akci na povrchu. Velmi opatrně převzal batoh a pak všichni nastoupili do čtyřdveřového pick-upu. Během pár vteřin vyrazili od budovy a zmizeli za rohem.

Mercer vystřelil ze schodiště a rozeběhl se za vozem. Jakmile se ocitl venku, zastavil se. Bylo pozdní odpoledne a padal studený déšť. Kalendář sice ukazoval polovinu dubna, ale ostrý vzduch si ještě podržel březnový chlad. Odjíždějící auto už pohltilo šero. Byl ještě vidět záblesk brzdových světel, jak zpomalilo, aby nechalo projet z vedlejší šotolinové cesty kolový nakladač. A pak se auto znovu začalo rozjíždět.

Příjezdová cesta do důlního komplexu byla dlouhá necelé dva kilometry, ale procházela několika ostrými serpentínami. Klešala dolů do údolí, kde se napojovala na místní komunikaci. Mercer se rozeběhl k nakladači. Byl velký jako nákladák s návěsem, jen kola byla vysoká jako jeho postava, ale stroj se pohyboval dostatečně pomalu na to, aby ho doběhl a naskočil na žebřík vedoucí do kabiny operátora.

Když Mercer znenadání otevřel dveře kabiny, řidiče to vylekalo.

„Co to zatraceně vyvádíte?“ zeptal se našťavaně. „Vždyť jste se mohl zabít.“

„Máte tu mobil?“

„Není tu signál – nemá to cenu. Co jste zač?“

„To nemám čas vysvětlovat. To auto, co vás teď minulo – lidi v něm zabili v hlubinném dole šest lidí a k tomu operátora výtahu. Sežte telefon a zavolejte policii. Je to Ford F-350, pick-up se zdvojenými zadními koly, uvnitř pět chlapů v černých taktických uniformách. Vzadu chybí registrační značka.“

Řidič nakladače se zadíval do Mercerových břidlicově šedých očí a uviděl v nich takové odhodlání, že se rozhodl bizarní historce věřit. Škubl ovládací pákou nakladače a přidal trochu plynu.

Mercer natáhl ruku a vrátil ovladačem plynu motor zpátky do volnoběhu. „Asi jste mi nerozuměl, příteli. Pojedu za tím autem. Vypadněte a utíkejte po svých.“

„Ani náhodou. Nemůžu...“

K dalším slovům už Mercer řidiče nepustil. Jeho pěst vyletěla do místa pod horníkovým levým uchem. Tomu hlava poklesla a pohled zmatněl. Mercer rychle uvolnil jeho bezpečnostní pás a vytáhl řidiče ven ze sedadla, zatímco nakladač dál zpomaloval.

Chlapík byl mimo, ale ne v bezvědomí. Mercer vlekl potácejícího se muže na zadní plošinu ke schůdkům uchyceným přes zadní kola. Začínal se probírat. Než aby ho Mercer znovu praštil, podrazil mu zezadu nohou koleno a nebožák upadl do Mercerovy náruče. Pak ho položil na schůdky a bez otálení postrčil dolů. Řidič nakladače se skutálel ze schůdků jako pařez a jako beztvará hrouda spadl do bláta.

„Zavolejte policii! Musí to auto zastavit!“

Aniž by tušil, co řidič nakonec udělá, utíkal Mercer zpátky a skočil do sedačky. Byl to Caterpillar 990. Nešlo o ten největší přední nakladač, ale příliš mu do něj nechybělo. Mercer ho uměl řídit, stejně jako skoro všechny modely, které vyjízděly ze závodů Caterpillar v Peorii v Illinois.

Trhl za páku a ohromil ho nakřáplý řev dieselového motoru o síle 625 koní. Stroj poskočil dopředu. Mercer neměl vůbec v úmyslu dohnat ujíždějící pick-up. Ve srovnání s ním se pohy-

boval čtvrtinovou rychlostí. Na druhou stranu se však dokázal pohybovat těžkým terénem způsobem, o jakém si střelci mohli nechat jen zdát.

Nenamířil si to proto po široké šotolinové příjezdové silnici, ale nasměroval model 990 přes okraj planiny, na které se nacházel důl i lom. Tím se současně vyhnul esovitým serpentinám. Sklon byl příkrý, víc než 45 stupňů, ale byl tu dostatek malých stromů a porostu, aby zabránily osmdesátitunovému monstru v neřízeném pádu. Mercer pracoval s ovládací pákou jako pilot stíhačky a objížděl nakladačem větší stromy, které by nedokázal jen tak přejet. Mladé stromky silné jako baseballové pálky však mizely pod masivními pneumatikami a větve šlehaly do kabiny, jedna z nich dokonce rozbila boční okno.

Nakladač se brzy dostal na odvozní komunikaci a vzdálenost mezi ním a pronásledovaným vozem se zkrátila na polovinu, aniž by si toho v rychle jedoucím pick-upu někdo všiml. Jako zuřivý slon přehnal se stroj řízený Mercerem přes silnici a vyrazil dolů po dalším svahu. Tentokrát tu zdaleka nebyl stejný objem vegetace a obrovský kolos začal klouzat po uvolněné hornině a hlíně. Mercer potlačil instinktivní nutkání brzdit a místo toho přidal plyn, aby stroj vyrovnal. Zadek se zařadil za předek a on pokračoval ve sjezdu dolů svahem. Následoval náraz do další části komunikace, který ho málem vyslal ven čelním sklem. Na chvíli ho zaplavil strach, jestli ta kolize nestačila na uvolnění přední osy. Stroj ale pokračoval dál, jako burácející důkaz solidnosti amerického designu a konstrukce.

Pick-up tedy projel teprve před chvílí. Mercer jasně viděl na zemi otisky jeho zdvojených zadních kol. Nakladač v rychlosti přeťal silnici, a když Mercer zabořil jeho předek do dalšího svahu, uviděl, jak auto vytrvalým tempem vyjíždí z poslední zatáčky serpentiny. Stejně tak musel bystrooký střelec vidět i jeho.

Zadní okénko tmavého vozu sjelo dolů a objevila se krátká a silná hlaveň samonabíjecí pistole. Určitě jim už došlo, že obrovský caterpillar je pronásleduje, a nechtěli nic ponechat

náhodě. Na takovou zbraň šlo o poměrně velkou vzdálenost, ale ani to střelci nezabránilo, aby postupně nevyprázdnil třicetiranný zásobník s devítimilimetrovými náboji Parabellum.

Pár zásahů zřejmě trefilo nakladač. Mercer přes řev motoru sice neslyšel žádné rány, ale měl dobrý důvod zvednout lžící nakladače a naklopit ji dopředu, aby byla kabina chráněna. Současně hnal stroj dál ze srázu. Tentokrát tu byly keře i stromy, ale silnější než na horním svahu, a Mercer byl přinucen cestou dolů využívat obrovské hmotnosti nakladače i jeho silného motoru. Znovu sklopil lžící a používal teď její hranu jako tupou sekeru, která kosila křoviny i kácela stromy. Ty tu měly mnohdy i přes deset metrů. Jeho rychlost tak klesla na polovinu a narůstal v něm pocit marnosti. Zbývala poslední serpentina a pak se obslužná komunikace napojovala na místní rychlostní silnici. Na posledních čtyřech stech metrech do výjezdu z důlního komplexu byla spousta odboček. I kdyby řidič nakladače zavolał policii, jakmile střelci vyjedou na silnici, během pár minut se ztratí.

Pokud by se Mercerovi nepodařilo je zastavit, musel vymyslet způsob, jak je zdržet.

Vytočil motor tak, že řval jako nosorožec bránící své teritorium, a hustý stromový porost, malé stromky i keře mizely pod vysokými pneumatikami nakladače. Pick-up Ford ovšem také uháněl na plný plyn. Řidič nebyl žádný začátečník, poslední serpentinu projel pod plynem a využil setrvačnou i dostředivou sílu, takže velký vůz už byl v poslední etapě své únikové dráhy.

Střelci se teď hnali do bodu, kde se měl po svém divokém sjezdu ze zrádného svahu objevit na cestě Mercer. Pokud tam dorazí pozdě a oni projedou, je po všem. Zmizí mu.

Motor fordů běžel na plné obrátky a Mercer tušil, že to bude těsné. Posledních pár vteřin před nárazem do silnice z vegetace zůstala jen tráva do výše kolen a caterpillar nabral dostatečnou rychlost. Pak ale přišla sprška střel. Souběžně zahájily palbu čtyři zbraně. Jeden ze střelců vyšplhal na otevřenou ložnou plochu pick-upu a střílel přes kabinu. Zbývající palba přicházela z okénka spolujezdce a od dvou chlapíků na zadních sedadlech.

Přival olova byl ohromující a přesnost zásahů se zvyšovala souběžně s tím, jak se zmenšovala vzdálenost mezi oběma vozidly. Mercer už se nemohl chránit velkou ocelovou lžící, protože střely k němu přicházely z levé strany.

Čelní sklo i zbývající boční okna se vysypala, střepy přšely jako malé diamanty. Projektily se odrazily od kovu a svištěly mu kolem hlavy.

Mercer neměl na výběr.

Zapřel se nohou ve vysoké botě o sedadlo operátora a vymrštil se oknem ven. Překulil se napříč plošinkou, na kterou ještě před pár okamžiky pohodil řidiče, a využil setrvačné síly k tomu, aby se jeho tělo překulilo přes okraj nakladače.

Mercer přistál na trávě a vrazil si hlavu mezi ramena, co nejpěvněji to jen šlo. Asi šestkrát se překulil, s každou rotací a nepříjemným nárazem na mrazem ztvrdlou zem o něco pomaleji. Nakladač s burácením proletěl kolem něj, pneumatiky ryly zemi, po které se před pár okamžiky sám kutálel. Na silnou kovovou konstrukci dál přšely kulky.

A pak stroj narazil na plochý povrch silnice, těsně před pick-upem. Kdyby u ovládacích pák nakladače zůstal Mercer, dopadlo by to jinak. Náraz na rovnou plochu neproběhl oběma koly rovnoměrně. Levé přistálo první, takže se stroj ostře stočil na tuto stranu. Lžice se bláznivě rozhoupala, ale v té chvíli řidič pick-upu sešlápl brzdu a stočil svůj vůz do smyku. Hned poté vykroužil opačný oblouk, jako když matador obíhá zuřivého býka. Lžice nakladače udeřila do zadní nákladové plochy pick-upu takovou silou, že vůz postavila na kola opisující vnější oblouk. Řidič strhl řízení do protipohybu, a tak rychle, jak se vůz mohl octnout na střeše, byl zpátky na všech šesti a pelášil pryč.

Mercer ležel na mokré trávě, zatímco nakladač ještě chvilku hrabal koly napříč silnicí a pak se přehoupl do posledního srázu pod příjezdovou cestou. Motor dál rozděloval sílu všem čtyřem kolům, ale lžice se zapíchla do bahnité půdy. Záběr kol sice nabral neuvěřitelné množství napůl zmrzlé půdy, ale nakladač už nikam nepokračoval.

Bylo slyšet, jak Ford vjel na veřejnou komunikaci a vydal se na svou dlouhou, bezproblémovou a rychlou cestu od dolu. Zabili sedm lidí a teď ujíždějí pryč. Mercer neměl tušení, co ukradli a odnášeli si v batohu – bezpochyby část experimentu. Nemohl se teď pouštět do spekulací, co stojí za chladnokrevnou vraždou tolika nevinných.

Jediné, co Mercer mohl udělat, bylo ležet na zádech v dešti a přemítat o tom, že se mu nepodařilo pomstít svého učitele. Všechno ho bolelo.

3

Státní policista si psal Mercerovu výpověď, zdravotnice mezitím zalepovala pár oděrek na jeho levém rameni a pravém kolenně. Dopadl na bahnitou zemi dostatečně tvrdě, aby si roztrhl silnou látku na kombinéze a sedřel si pořádné kusy kůže. Stejně tak ho bolel i kotník, ale nebylo to nic, co by nespravilo pár ibuprofenů a pár koktejlů Vodka Gimlet. Do dolu sestoupilo dalších asi dvanáct policistů a tým forenzních lékařů stačil přesunout tělo operátora výtahu z jeho kabiny. Lidé z forenzního nafotili krvavou skvrnu a oblouk lesklých mosazných nábojnic vyplivnutých samopalem, který ho zabil.

„No tak,“ vypadlo nevěřičně ze státního detektiva, „mám vám uvěřit, že jste se držel dna klecového výtahu, který vystoupal o čtyři sta padesát metrů výš?“

Mluvil s nedbalostí člověka ze Středozápadu a jeho oblek pocházel z nějakého slevového řetězce. Jmenoval se Paul Gerard a bylo mu asi padesát. Nakrátko ostríhaný ježek prokvétal stříbrem a měl červeně zbarvený nos pijáka. Kůže v místě, kde donedávna nosil snubní prsten, byla lehce svráštělá. Necelý rok po rozvodu. Životní příběh podle Mercerova odhadu.

Seděli ve skleněné kostce poblíž hlavní výtahové šachty, kde se v dobách, kdy dům ještě fungoval, nacházely kanceláře.

Mercer sebou trhl, zraněné rameno mu postříkal nějaký sprej.

„To už jsme přece probírali. Našel jsem ta těla a řidič potvrdil, že jsem si půjčil ten jeho nakladač. Bill...“

„Gundersson.“

„Jo. Gundersson. Viděl jste sám ty díry po kulkách. To přece prokazuje, že mě střelci chtěli zastavit, ne?“

Gerard se neměl k odpovědi. Mercer přesto pokračoval dál. „Sledoval jsem je od experimentální komory, a jediná možnost, jak se dostat na povrch včas, abych je neztratil, bylo chytit se dna výtahové klece.“

Detektiv se podíval do svého notýsku a změnil téma.

„Jak se vám podařilo objevit se tam právě včas?“

„Právě včas?“ Mercer nechápal, jak mohl policista použít tak pitomý výraz.

„Vždyť víte, těsně poté, co se objevili střelci a zabili tam dole šest lidí.“

„Abraham Jacobs sem přijel dneska. Předpokládám, že hlavním cílem byl on.“ Mercer se odmlčel. „Oprava. On a ostatní byli jen vedlejší škody. Primární cíl bylo to, co si odnesli v batožině.“

„Tušíte, co v něm bylo?“

„Ani v nejmenším,“ zareagoval Mercer. Pak vděčně kývl hlavou směrem ke zdravotnici, která právě zavinula jeho rameno do širokého přilnavého obinadla.

„Jak jste na tom s očkováním proti tetanu?“ zajímala se a současně zavírala svůj velký oranžový lékařský kufřík.

„Předloni, takže v pořádku.“

„Dobře. Vyčistila jsem zranění a podala lokální antibiotika. Kdybyste začal vykazovat příznaky infekce jako zarudnutí nebo hnisání, případně kdybyste dostal horečku nebo zimnici, zajděte si k lékaři.“

„Zajdu. Díky.“ Mercer obrátil pozornost zpět k detektivu Gerardovi. „Nemělo by být těžké přijít na to, co zmizelo, pokud si projdete počítač tam dole. Bude v něm podrobně popsáno, čím se zabývali.“

„A to celé vedl Abraham Jacobs?“

„Ne. Jen jim pomáhal. Hlavní vědecká pracovnice byla Susan Tunisová. Myslím, že má doktorát z chemie nebo z atmosféric-

kých věd, co já vím. Jestli to chápu správně, tak Abe byl jen konzultant.“

„A proč jste ty střelce pronásledoval?“

Byla to rozumná otázka a Mercer si ji pokládal už roky, protože tohle nebylo poprvé, co se setkal s ozbrojenci. Ani náhodou. „Proč jsem po nich šel?“ opakoval Gerardovu otázku. „Protože by to za mě nikdo jiný neudělal.“

„Takže jste něco jako hrdina?“ ušklíbl se policista s typickým profesním nadhledem vůči civilistovi, který chce brát zákon do vlastních rukou.

Mercer si nechtěl policistu zneprátelit, takže spolkl příkrou odpověď a místo toho zalhal. „Ne, detektive, jen jsem viděl mrtvolu dobrého přítele a na pár minut ztratil zdravý úsudek.“

Gerard přikývl. Dostal odpověď, jakou chtěl slyšet. „Zeptám se vás na něco jiného. Domníváte se, že šlo o terorismus?“

„Opravdu na mém názoru záleží? Sedm lidí bylo zabito automatickými zbraněmi, takže FBI to označí za terorismus automaticky, aby mohli jít po těch střelcích. Tím pádem se zapojí protiteroristický odbor a stejně tak jakýkoliv odbor s vlastní zkratkou z Úřadu pro národní bezpečnost. Ptáte se mě na to jen proto, že sem ještě z Minneapolis-Saint Paul nedorazili federálové, a tihle agenti budou zase nahrazeni většími zvířaty, co přiletí z Washingtonu. Ale něco vám řeknu, detektive Gerarde. Byla to loupež, čistá a jednoduchá. Šli po tom, co si sem dnes ráno Abe Jacobs přivezl, a zabili všechny svědky. Co se týče vašeho dalšího vyšetřování, opravdu nemám tušení, co to bylo, ani proč zaútočili tady, a ne v Abeově laboratoři u nich ve škole.“ Mercer se odmlčel. „Skončili jsme?“

Gerard si zavřel notes a strčil ho do kapsy saka. S propiskou si pohrával dál. „S těmi federály máte pravdu. Já tu jen dělám stafáž, než se objeví na místě činu. Lidi, co šli do dolu, mají jen zajistit místo činu. Můžou se jen škrábat na zadku.“

„Štve vás to?“ zeptal se Mercer.

„Jak nám to nahlásili a já slyšel, že použili samopaly, věděl jsem, že tady budu jenom do počtu.“

Mercer mu rozuměl. „Za ta léta jsem pracoval se spoustou federálů. Jeden na jednoho jsou v pohodě. Jakmile proti vám stojí celá ta jejich byrokracie, dokážou lízt hrozně na nervy.“

Gerard si odfrkl. „To je přesný. Já myslel, že jste důlní inženýr. Jak jste se dostal do kontaktu s FBI?“

„Jsem oblíbeným terčem hodně extrémních ekologických skupin.“ Byla to pravda, ale ne ten hlavní důvod, proč měl Mercer tolik zkušeností s terorismem a protiteroristickými procedurami. To většinou přicházelo s tím, stejně jako dnes, že se nacházel v nesprávnou dobu na nesprávném místě, ale přesto to nechtěl nechat jen tak. Obrátil se na detektiva s další otázkou: „Co kdybyste mně i celému vyšetřování prokázal obrovskou laskavost?“

Gerard opět vypadal ve střehu. Pozvedl obočí.

„Federálové budou potřebovat dvanáct až osmnáct hodin, aby všechno uvedli do pohybu, ale to si tohle vyšetřování nemůže dovolit. Vy i já dobře víme, že ten jejich pick-up už je sešrotovaný a střelci se rozptýlili. Nebudou tu žádné otisky ani DNA, takže skončí ve slepé uličce. Jediné skutečné stopy budou v laboratoři Abrahama Jacobse.“

„A vy si myslíte, že tohle federálové neví?“

„Možná ano, ale protože Abe hrál druhé housle, nejdřív se vrhnou na život Susan Tunisové.“

„Můžu jim říct to, co jste řekl vy mně. Že jejich útok byl naplánovaný tak, aby časově zapadl do příjezdu vašeho přítele.“

Mercer zavrtěl hlavou. „To na věci málo změní. Mají své postupy, a jakmile dojdou k závěru, že tyhle lidi nezabil duch Usámy bin Ládina a že jde o loupež, a ne terorismus, ztratí zájem a stáhnou lidi. Do Abeova bytu se dostanou za dva, možná za tři dny.“

„A co je ta laskavost?“ zeptal se Gerard, jako by to nevěděl.

„Pusťte mě,“ pronesl Mercer. „Vůbec mě do toho netahejte. Udělejte hrdinu z Billa Gunderssona, řekněte FBI, že on se pokusil zastavit pick-up, když viděl všechny ty zbraně.“

„Vy víte, že tohle se nestane.“

Mercer se ve své židli o něco zmenšil.

„Na druhou stranu,“ pokračoval Gerard, „řekněme, že jsem si šel ven zakouřit a vy jste se odsud prostě vypařil?“

„Tohle byste pro mě udělal?“ zeptal se Mercer a jeho už pohřbená naděje znovu ožila.

„Ne,“ opáčil Gerard, nasadil si legračně široký kovbojský klobouk a postavil se. „Ale udělal bych to pro státního poldu, kterého zabili před dvanácti lety, když se přiblížil ke kontrolovanému vozu a nevěděl, že řidiče hledá FBI. Zřejmě se o tuhle informaci nechtěli podělit. Náš chlapík koupil tři rány do prsou. Dva projektily zastavila vesta, ale ten třetí mu prošel do srdce. Pachatel ukradl auto a byl s ním v pohybu ještě tři hodiny, než ho zastavil silniční zátaras.“

Gerard si narovnal sako. „Federálové mě stejně budou mít za vidláka, tak co. V mém notesu stojí, že jste jen jeden ze svědků.“ Během celého předchozího rozhovoru mluvil vážně, ale teď jeho hlas nabral na břitkosti. Znělo by to až čítankově, kdyby za tím nebyla detektivova ironie. „Dotáhnete to do správného konce, vidíte?“

Mercer odpověděl, co nejjednodušeji to šlo. „Do zatraceně správného konce, detektive.“

„Za deset minut jsem zpátky.“

Paul Gerard vyšel z kanceláře a protáhl se vysokými posuvnými dveřmi ven do deště. Cigaretu měl zasunutou mezi rty a krempa klobouku už byla připravena chránit ji před mrholením. Mercer chvíli počkal a pak vyšel za ním. Gerard už stál u vzdálenějšího rohu skladiště a povídal si s mužem, kterého použili jako náhradu za mrtvého operátora výtahu. Podle oblaku kouře, který jim kroužil kolem hlav, se Gerard podělil o svůj balíček marlborek.

Mercer by se moc rád očistil. Pořád měl na sobě tu špinavou a potrhanou kombinézu a boty s okovanými špičkami, ale nebyl čas. Gerard mu poskytl jen omezený prostor. Vyšel z budovy a vydal se k nedalekému mobilnímu domu, na jehož bílém nátěru byl téměř neviditelný modrý pruh. Dům sem přitáhli od

prodejce někdy koncem šedesátých a starý důl se pro něj stal poslední štací z celé dlouhé řady neutěšených lokalit. Uvnitř zrekonstruované stavby byly sprchové boxy, skříňky a kuchyňka s posezením pro osm lidí. Mercer a jeho studenti používali mobilní dům pro každodenní převlékání po výuce a z něj potom přejížděli do motorestu, kde všichni bydleli.

Tři z nich seděli u stolu s policistou. Zdržel je tu, protože viděli vůz střelců. Všichni čtyři muži se na něj podívali nesmírně znuděným pohledem.

„Hej, Mercere, co se děje?“ zeptal se Hans.

„Nemluvit!“ vložil se policista automaticky.

Mercer se obrátil na nakrátko ostříhaného policistu v typickém trooperském klobouku a s řemenem a ramenním popruhem. „Detektiv Gerard říkal, že se mnou skončil a můžu odjet. Současně máte pět minut počkat, než mu pošlete dalšího svědka.“

„Neříkal, koho chce?“ zeptal se mladý policista. Byl vyškolený, aby měl každou situaci pod kontrolou, ale přesto měl pocit, že se musí automaticky Mercerovi podřídit.

„Prý to nechává na vás,“ odpověděl Mercer. Postřehl, že je to nezkušený hoch, a dal mu prostor, aby i tak mohl prokázat jistou autoritu.

Mladý policista neměl nejmenší tušení, jak snadno se nechal zmanipulovat. „Tak jo. Jestli má detektiv Gerard vaše kontaktní informace, tak je snad všechno v pořádku.“

„Díky.“ Pak se Mercer obrátil ke svým studentům: „Je mi to všechno moc líto. Naši poslední lekci dokončíme zítra a party si uděláme potom.“

Jeden z mužů chtěl Mercera opravit, ale pak mu došlo, kam učitel směřoval. Chtěl získat trochu času a oni mu ho moc rádi poskytnou.

„*Ist nicht kein Problem*,“ procedil skrz zuby Hans a svůj akcent dotáhl až do jakési formy parodie. Kdyby detektiv došel k závěru, že svého klíčového svědka přece jen nepustí, dokázal by ho Hans zabavit celé hodiny předstíranou jazykovou bariérou.

Mercer popadl ze skříňky svůj civilní oděv, z přední kapsy džínů vylovil klíčky od auta z půjčovny a vyrazil ven z mobilního domu bez jediného ohlednutí.

V Hertzmu mu půjčili GMC Yukon, SUV jen o trochu menší než parní plovoucí rypadla, která kdysi brázdila stejnojmennou řeku při hledání zlatých rýžovišť. Mercer vklouzl na sedadlo řidiče a s úlevou si vzpomněl, že uzavřel pojistku, protože skvrny, které v tu chvíli nadělal svou kombinézou na látkovém čalounění, jen tak někdo neodstraní. Velký osmiválec se probral zaburácením k životu a Mercer vyjel z parkoviště. Opatrně proklíčkoval mezi nedbale zaparkovanými vozy státních i místních policistů. Nízko plující mraky odrážely hypnotickou modř a červeně majáčeků na jejich střeších.

Jeden z policistů ho na malý okamžik zdržel u brány, ale když Mercer vysvětlil, že ho Gerard už nepotřebuje, mávnutím ruky ho propustil. Cestou dolů po příjezdové cestě viděl bezohlednou destruktivní dráhu, kterou tu vyhloubil s obrovským nakladačem Caterpillar. Opravdu to připomínalo běsnění nějakého mechanického zvířete.

Na konci servisní komunikace stála kolem světla žlutého nakladače skupina policistů v tyvekových kombinézách a zkoumali dírami od kulek posetý stroj. Dozajista je čeká pokárání od forenzního týmu federálů za to, že na ně nepočkali.

Další zoufale vypadající státní policista v deštěm nasáklém ponču, který pravděpodobně dostal informaci vysílačkou sešora, ukazoval Mercerovi, že může jet dál. Mercer se vydal opačným směrem než střelci. Věděl, že by tam stejně nenašel žádné odpovědi. Dokonce si v téhle chvíli ani nebyl jistý, jaké otázky by si měl klást. Mercer s jistotou věděl jen to, že Gerardovi nelhal. Půjde si za tím a dotáhne to do konce.

Vzdálenosti v téhle části Ameriky byly nekonečné. Už skoro zapomněl na své občasně výpravy napříč USA, když byl ještě v Coloradské důlní škole a jezdíval na návštěvu k prarodičům do Vermontu. Leisterský hlubinný důl opouštěl v šest hodin

večer. Slunce už bylo za obzorem a vzdálenost před ním obrovská. Kolem půlnoci měl pocit, že projel celý Středožápád, ale došlo mu, že urazil necelou polovinu cesty k cíli. Už chápal, proč se této oblasti mezi newyorskými a washingtonskými sny říkálo přeletová země. Přejíždět ji autem určitě nikdo nechtěl ani náhodou.

Věděl, že by měl zastavit v jedné z těch jasně osvětlených oáz civilizace, které lemovaly obě strany čtyřproudové dálnice. Každá slibovala několik vícepodlažních hotelů známých jmen a restauračních řetězců, podobných těm, jaké za sebou nechal v Minnesotě, stejně jako čerpací stanice s nepřetržitým provozem, u kterých stály kamiony putující od jednoho pobřeží k druhému. Minul několik podobných svatyní, všechny byly skoro stejné, ale pak mu nakonec došlo, že když zůstane dál za volantem, bude představovat nebezpečí pro sebe i druhé. Další výjezd byl tmavý a opuštěný, stejně jako prázdná silnice sloužící ke svážení dřeva. Musel ujet několik kilometrů po klikatém makadamovém povrchu, než se objevil ve městě, které se skládalo z jedné křižovatky a budovy v každém jejím rohu. Jedna z nich měla skleněnou výlohu. V dolní části se ukrývala zavřená restaurace, právní kancelář a kadeřnictví, zatímco v horním patře byl přes obrovské okno nápis Sukiino taneční studio. Bylo pokryté takovou vrstvou prachu, že i v té tmě se zdálo, jako by se tu poslední studentka objevila, když ještě frčel lindyhop nebo alespoň diskotanec zvaný hustle. Naproti stála další, větší komerční budova. Nebyla hned u silnice a obklopovalo ji prostranství s farmářskými stroji určenými k prodeji: malými nakladači a nástavbami, které z nich dokázaly udělat vysokozdvížené vozíky, štípačkami dřeva, kultivátory, žacími stroji a dalšími, jejichž účel Mercer nedokázal odhadnout. Ve velkých oknech byla napsána slova „Pastvina“ a štěrkovitá parkovací plocha byla křížem krážem posetá rozsypanými semeny ozimé pšenice. Další část města sestávala z nízké, ospalé budovy se dvěma stejnými křídly tmavě natřených dveří vedoucích do hlavní kanceláře a recepce v jednom. Vypadala trochu jako věž zvonice,

ačkoliv barva na zvonici byla oprýskaná a zvon byl jen kulisa z překližky. Na druhé straně ulice se plachta zakrývající čerpací stanici a připomínající pavouka utápěla v záři sodíkových par z vlastních výbojek. Vypadalo to jako vesmírný koráb mimozemšťanů z *Blízkých setkání třetího druhu*. Alespoň tak si ji pro sebe Mercer popsal, a současně mu došlo, jak hrozně je vyčerpaný, protože ze sebe ty metafory dostával dost těžko. Další známkou únavy pak bylo, že mu ošuntělý motel svým motivem zvonice evokoval místa stejně lákavá jako pařížský Ritz nebo newyorský Mandarin Oriental.

Zastavil, pneumatiky na všech čtyřech hnaných kolech zakřupaly na skleněných střepech a šterku, který tu zůstal ještě ze zimního boje se sněhem a ledem. Světlo z recepce stačilo jen tak tak odhalit jakousi ženu, která se vynořila ze zadní místnosti. Ruce zvedala k obličejí, jak se snažila klouby prstů dostat spánek z očí. Mercera napadlo, že to určitě bude zaměstnankyně roku, když slyšela, jak zastavil, a bude připravená dřív, než vstoupí do haly. Pak ale zahlédl, jak z pultíku zdvihla nějaký uzlíček zamotaný do deky a přimáčkla si ho k rameni nad těžkým poprsím. Teď už i slyšel slabý zvuk dětského pláče.

Mercer vypnul motor a popadl hromadu oblečení, které si vzal ještě v mobilním domě v dole. Měl v očích stejně prachu jako na kůži a doufal, že tady bude dostatek vody na zdejších – začal počítat: deset, jedenáct, dvanáct – dvanáct pokojů, protože ji chtěl vyplácet všechnu.

Otevřel pomalu skleněné dveře, aby zvonec uchycený poblíž horní části zárubně neprobudil dítě, které do jeho příchodu matka utišila. Dívka, nebylo jí víc než devatenáct, měla špatnou pleť a poněkud tupý výraz. Nepozdravila ho.

„Chtěl bych pokoj,“ zašeptal konečně Mercer.

„Šedesát dolarů,“ odpověděla, „ale jste pěkně špinavý. Nemůžu vás ubytovat.“

Mercer se podíval na svou kombinézu. Vypadala děsivě, ale pochyboval, že by jí to nějak moc trápilo, pokud tedy ranní úklid pokoje po jeho odjezdu taky nepatří k jejím povinnostem.

„Tak víte co?“ Vytáhl z peněženky dvě stodolarové bankovky. „Tohle je za pokoj a jakoukoliv škodu. Pochybuju, že tam najdu věci v ceně vyšší než sto čtyřicet babek.“

Z nějakého důvodu to dívku rozesmálo.

„Potřebuju jen sprchu a pár hodin vleže.“

„Musím zapsat vaše jméno do knihy,“ řekla dívka a otevřela seznam hostů se zohýbanými okraji listů.

Mercer položil peníze na poškrábaný pult, naklonil se k ní a přitáhl si za červený umělohmotný řetízek klíč z výklenku za pultem. Vybral si pokoj blízko středu komplexu – a doufal, že bude mít teplou vodu. „Má totožnost je na těch dvou bankovkách. Jmenuju se Ben Franklin.“

Dívka už nic neříkala a on se otočil a vydal se zpátky ven. Zaparkoval vůz o dvoje dveře dál, než byl jeho pokoj, a pak se s klíčem vrátil zpět. Žárovky byly nahrazené nízkopříkonovými fluorescenčními svítilny, takže místnost zůstala zahalená stíny a příšeřím. Nic mu nemohlo vadit méně. Dopřál si půl hodiny pod tou nejteplejší vodou, jakou vydržel, a spotřeboval tři ošuntělé ručníky, než se pořádně osušil. Pak se zhroutil do částečně propadlé francouzské postele s béžovým povlečením a neladícími polštáři.

Sotva jeho hlava dopadla na řídkou bavlněnou tkaninu, věděl, že si dělal marné iluze. Je pravda, že řídit by neměl, ale současně nebylo pravděpodobné, že usne. Jeho mozek takhle nefungoval. Snažil se utéct před svými pocity tím, že polykal kilometr za kilometrem, ale přesto nezměnil skutečnost, že jeho přítel byl spolu se šesti dalšími mrtvý a jemu se vraždám nepodařilo zabránit. Mercer nebyl katolík, ale chápal vinu lépe než většina lidí. Byl to jeho motivátor a současně i kotva. Aby odčinil vinu, udělal by cokoliv, a to dokonce v těch případech – a ty byly častější – kdy nepadala na jeho bedra. Bylo to břemeno, které se snažil odlehčit spíš z pocitu povinnosti než skutečné zodpovědnosti. Znamenalo to, že občas nedokázal sám sobě odpustit věci, za které prakticky žádnou vinu nenesl. Psychiatr by mu řekl, že jeho pocity vycházejí z období, kdy mu zemřeli rodiče,

a ze skutečnosti, že této tragédii nedokázal zabránit. Teď Mercer cítil, že by měl zastavit Abeova vraha, takže ho to břemeno tížilo obzvlášť výrazně.

Nebylo tomu tak vždy. Rozhodně ne v případě, kdy se Philip Mercer, kterému bylo něco přes dvacet, vrátil zpátky na Pensylvánskou státní univerzitu, aby si dva roky po absolutoriu na Coloradské důlní škole udělal doktorát.

O vánočních prázdninách během prvního roku doktorandského studia si Abe získal výzkumný grant a vzal svých pár nejlepších studentů na desetidenní výlet do Západní Afriky, kde asistovali expedici hledající minerály. Doktorandi byli ve značné míře neplacení nosiči a šerpové pro terénní tým, ale o tuhle příležitost byl zájem.

První týden výpravy proběhl bez problémů. Tým devíti lidí ze Západu, včetně Abea a jeho tří nejlepších studentů plus čtyř rodilých ozbrojených Kamerunců, prohledával říční dno a odhaloval zde formace hornin, které měly zajímavé geologické vlastnosti. Snažili se dokázat domněnku, že tato konkrétní část vysočiny obsahuje coltan, minerál nezbytný pro nově se vynořivší trh s mobilními telefony. Nenašli zatím ani tu nejobyčejnější železnou rudu, ale neklesali na duchu, což platilo zejména pro doktorandy.

Poslední den se probudil do chladu a mlhy. Tábor ožíval pomalu, ale brzy se rozhořely ohně na přípravu jídla a rozdávala se instantní káva. Každou chvíli se měly podávat k snídani vejce v prášku, když vtom se z vsudypřítomné mlhy vynořily tmavé postavy a ozvalo se mechanické staccato přinášející smrt. O rebelech v této oblasti se sice už předtím hovořilo, ale měli být spíš u nigerijské hranice, téměř dvě stě kilometrů odsud.

Jeden z kamerunských strážců dostal zásah hned na začátku. Jeho tělo padlo s žuchnutím na zem a z otevřené rány na zátylku mu vytékala krev a jakási další hmota. Podle všech zákonů logiky by měl Mercer zůstat ztuhle sedět na svém místě, naproti Abeovi a dalšímu studentu z Kalifornie, nějakému Lanceovi. Bylo to podobné útoku ze zálohy, který ho připravil o rodiče.

Chyběl tu jen omlácený pick-up, který řídila jeho matka, a otec, jenž po zásahu ležel zraněný vzadu.

Ale Mercer nezaváhal. Během prvního zlomku vteřiny se z Abea stali jeho rodiče, které nedokázal ochránit. Mercer nemyslel na sebe, vůbec neuvažoval o nebezpečí. Když už se mu nepodařilo zabránit ztrátě vlastních rodičů na tomto násilím zmítaném kontinentu, nechtěl teď přijít o člověka, jehož považoval za jejich náhradu. Adrenalin ho okamžitě uvedl do pohybu – musel ochránit Abea Jacobse, nebo se o to alespoň za cenu vlastního života pokusit.

Mercer proskočil plameny ohně, na kterém se vařilo, a srazil jak svého spolužáka, tak i Abea, zatímco tábor pročesávaly první výstřely automatických zbraní. Zatlačil je oba vahou svého těla do jílovité půdy, nad hlavami jim křížovaly řetězce projektilů. Z druhé strany zaslechli nějaký zvuk, zřejmě jeden z jejich strážců uprchl do džungle.

Jednou v létě, o pár roků dřív, dostal nejlepší Mercerův kamarád Mike od táty pušku ráže .22. Oba čtrnáctiletí chlapci se toho léta nechávali najímat na ty nejpodivnější brigády, jaké je napadly, jen aby uspokojili nenasytnou touhu téhle malé zbraně po municí. Vždy krátce poté co obdrželi výplatu, už v místní prodejně zbraní nakupovali hromady nábojů – stejným způsobem jako výrostci, kteří postávají u samoobsluhy a doufají, že jim někdo dospělý koupí pivo. Pak se vydali do staré šterkovny, kde na střídačku stříleli z pušky jako hrdinové z akčních filmů. Když pak škola a zima konečně učinily jejich střeleckým výpravám přítrž, měli za sebou tisíce vypálených nábojů ráže .22, takže z poškozené hlavně se už moc přesně střílet nedalo. A přesto oba zasahovali bezpečně cíl z každé střelecké pozice, kterou nastudovali ze staré tréninkové příručky z druhé světové války, kterou objevili v prodejně se zbraněmi.

Mercer oba Američany pro jistotu ještě trochu zatlačil do jílu a pak se překulil krátkou trávou k mrtvému hlídači. Mlha se zvedala a on zaregistroval záblesky z hlavní minimálně pěti střelců, kteří se pohybovali táborem. Dva zbývající hlídači zůstali